บันทึกภาพประวัติศาสตร์ความทรงจำ

ในการเยือนประเทศต่างๆ ตามคำเชิญอย่างเป็นทางการ ระหว่างดำรงตำแหน่งประธานรัฐสภา

โดย

ศาสตราจารย์ ดร.อุกฤษ มงคลนาวิน

สหพันธรัฐรัสเซีย

๒๕๒๗

สาธารณรัฐโปแลนด์

๒๕๒๗

บันทึกภาพประวัติศาสตร์ความทรงจำ

ในการเยือนประเทศต่างๆ ตามคำเชิญอย่างเป็นทางการ ระหว่างดำรงตำแหน่งประธานรัฐสภา

โดย ศาสตราจารย์ ดร.อุกฤษ มงคลนาวิน

สหพันธรัฐรัสเซีย

๒๕๒๗

สาธารณรัฐโปแลนด์

๒๕๒๗

คำนำ

หอจดหมายเหตุแห่งชาติได้ขอภาพถ่ายที่น่าสนใจของผม เกี่ยวกับกิจกรรมด้านต่าง ๆ ที่ทำไว้ ระหว่างเวลาหลายสิบปี เก็บรักษาที่หอจดหมายเหตุแห่งชาติ ภาพที่คิดว่าสำคัญส่วนหนึ่งได้แก่ภาพการไปเยือนต่างประเทศเป็นทางการ ภาพการประชุมองค์กรระหว่างประเทศและภาพการรับรองแขกต่างประเทศ ตลอดเวลาที่ดำรงตำแหน่งผู้นำในรัฐสภา

ภาพต่าง ๆ เหล่านี้จะมีคุณค่าขึ้นถ้ามีคำบรรยายว่าด้วยสถานที่ บุคคล และเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งหอจดหมายเหตุแห่งชาติ ต้องการมาก เพื่อเก็บรักษาไว้เป็นบันทึกภาพประวัติศาสตร์ และหอสมุดแห่งชาติต้องการเก็บรักษาและเผยแพร่ไปตามหอสมุดแห่งชาติทุกแห่ง เพื่อประโยชน์แก่ประชาชนทั่วไป

ผมเห็นด้วยกับข้อคิดนี้ จึงใช้เวลาในช่วงปลายชีวิต ฝากผลงานที่สำคัญไว้เพื่อมอบให้ผู้สนใจ**เป็นบรรณาการ โดยไม่มีการจำหน่าย** และตั้งใจจะเผยแพร่ให้แก่ผู้สมควรได้รับหนังสือนี้เท่านั้น

บันทึกภาพประวัติศาสตร์ความทรงจำในการเยือนประเทศต่าง ๆ ตามคำเชิญอย่างเป็นทางการระหว่างดำรงตำแหน่งประธานรัฐสภา เล่มนี้เกิดขึ้นจากการเดินทางไปเยือนประเทศต่าง ๆ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๗ โดยไปเยือนประเทศสหพันธรัฐรัสเซียและสาธารณรัฐโปแลนด์ ซึ่งตั้งใจจะจัดพิมพ์เป็นเล่มแรก

แต่เนื่องด้วยหนังสือบันทึกภาพประวัติศาสตร์ความทรงจำในการเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเป็นการเยือนใน พ.ศ. ๒๕๒๘ ได้ดำเนินการแล้วเสร็จและแจกจ่ายให้แก่ผู้สนใจแล้ว หนังสือเล่มที่สองที่พิมพ์ไปแล้วได้แก่บันทึกภาพประวัติศาสตร์ความทรงจำ บทบาทด้านต่างประเทศของรัฐสภาในระหว่างดำรงตำแหน่งประธานรัฐสภา หนังสือเล่มนี้จึงเผยแพร่ตามมาเป็นลำดับที่สาม และจะพยายามจัดพิมพ์การเยือนประเทศต่าง ๆ ที่เหลืออีกหลายประเทศตามความเหมาะสมและในโอกาสอันควรต่อไป

ศาสตราจารย์ ดร.อุกฤษ มงคลนาวิน

สหพันธรัฐรัสเซีย

๒๘ กรกฎาคม - ๔ สิงหาคม ๒๕๒๗

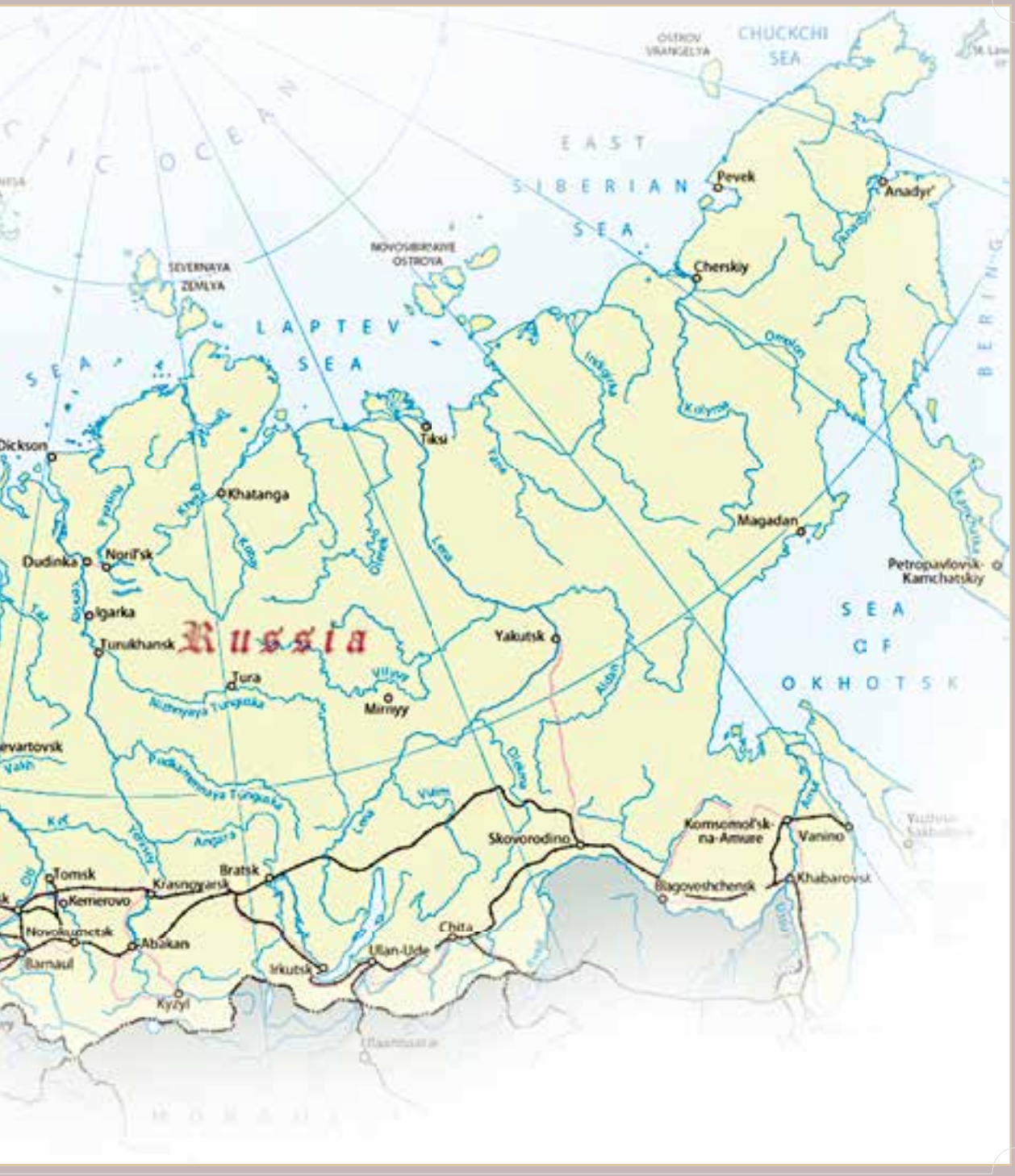
OSTROV VRANGELYA
CHUCKCHI SEA
EAST SIBERIAN SEA
Pevek
Anadyr'
Chersky
NOVOSIBIRSKIYE OSTROVA
SEVERNAYA ZEMLYA
LAPTEV SEA
BERING
Indigirka
Omolon
Kolyma
Tiksi
Dickson
Khatanga
Lena
Magadan
Petropavlovsk-Kamchatskiy
Dudinka
Noril'sk
Igarka
Turukhansk
Russia
Yakutsk
Tura
Vilyuy
Aldan
Marnyy
SEA OF OKHOTSK
Nizhnyaya Tunguska
Podkamennaya Tunguska
Vilyuy
Olekma
Amur
Komsomol'sk-na-Amure
Vanino
Skovorodino
Tomsk
Bratsk
Krasnoyarsk
Khabarovsk
Blagoveshchensk
Kemerovo
Novokuznetsk
Abakan
Chita
Ulan-Ude
Barnaul
Irkutsk
Kyzyl

ความสัมพันธ์ไทย - สหพันธรัฐรัสเซีย
ด้านรัฐสภา

สหพันธรัฐรัสเซีย

ประเทศแรกที่ผมและคณะผู้แทนรัฐสภาไทยได้เดินทางไปเยือนได้แก่ “สหพันธรัฐรัสเซีย ระหว่างวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๒๗ – ๔ สิงหาคม ๒๕๒๗”

ก่อนการเดินทางผมได้ขอข้อมูลเกี่ยวกับสหภาพโซเวียตมาศึกษาก่อนล่วงหน้า เพื่อเรียนรู้เรื่องต่าง ๆ ในลักษณะที่ว่า การไปเยือนครั้งนี้คณะผู้แทนรัฐสภาของเราต้อง “รู้เขา” ไว้ก่อนเป็นการล่วงหน้า โดยต้องสารภาพว่าคณะของเรามีความรู้เกี่ยวกับสหภาพโซเวียตน้อยมาก หรืออาจกล่าวได้ว่าไม่เคยรู้มาก่อนเลย เรารู้แค่เพียงว่า สหภาพโซเวียตเป็นประเทศ “หลังม่านเหล็ก” เป็นประเทศที่เป็นอันตรายต่อประเทศประชาธิปไตย

จึงได้ขอทราบข้อมูลที่สำคัญของสหภาพโซเวียตจากกระทรวงการต่างประเทศ ซึ่งได้มอบข้อมูลทั้งหมด มาให้คณะของเราได้ศึกษาก่อนการเดินทาง ดังนี้

ข้อมูลเกี่ยวกับสหภาพโซเวียตฉบับนี้ประกอบด้วยเอกสารดังต่อไปนี้

๑.สหภาพโซเวียต โดยสังเขป

๒.สหภาพโซเวียต ด้านการเมือง

๓.ความสัมพันธ์ไทย-โซเวียต

สหภาพโซเวียตโดยสังเขป (ปี ๒๕๒๗)

ประมุข ได้แก่ประธานคณะอภิมุขสภาโซเวียตสูงสุด (President of the Presidium of the Supreme Soviet)

ปัจจุบันผู้ดำรงตำแหน่งนี้ได้แก่ นายคอนสแตนติน เชรเนนโก

เลขาธิการพรรค ตำแหน่งที่สำคัญที่สุดในสหภาพโซเวียตคือ เลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์ ปัจจุบันผู้ดำรงตำแหน่งนี้ ได้แก่ นายคอนสแตนติน เชรเนนโก (Konstantin Chernenko)

รัฐสภา การเลือกตั้งรัฐสภาของสหภาพโซเวียต (Supreme Soviet of the USSR มีขึ้นทุก ๆ ๕ ปี การเลือกตั้งที่ผ่านไปครั้งสุดท้าย มีขึ้นเมื่อเดือนมีนาคม ๒๕๒๗

รัฐสภาโซเวียตแบ่งออกเป็น ๒ สภา ได้แก่ Soviet of the Union และ Soviet of nationalities ซึ่งมีนาย Tolkunov และนาย Voff เป็นประธานสภา ตามลำดับ

พรรคการเมือง พรรคการเมืองที่ถูกต้องตามกฎหมายมีพรรคเดียวคือ พรรคคอมมิวนิสต์

การแบ่งส่วนราชการ สหภาพโซเวียตแบ่งหยาบ ๆ ได้เป็น ๑๕ สาธารณรัฐ ได้แก่ สหพันธ์สาธารณรัฐรัสเซีย สาธารณรัฐยูเครน ไบโลรัสเซีย อุซเบค คาซัค จอร์เจีย อาเซรไบจาน ลิทัวเนีย มอลเดเวีย แลทเวีย คีรกิช ทาจิค อาร์มีเนีย เตอร์กเมน และ เอสโทเนีย

ความสัมพันธ์ไทยกับรัสเซีย	ประเทศทั้งสอง เริ่มมีความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกัน ตั้งแต่ ปี ๒๔๔๐ และยุติลงเมื่อเกิดการปฏิวัติในรัสเซีย เมื่อปี ๒๔๖๐ ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ ไทยและโซเวียต ได้รื้อฟื้นสัมพันธภาพทางการทูตระหว่างกันขึ้นใหม่ เมื่อปี ๒๔๙๐ ปัจจุบันความสัมพันธ์ไทย-โซเวียต ดำเนินไปเป็นปกติ แม้โซเวียตจะดำเนินนโยบายต่างประเทศ โดยเฉพาะในปัญหากัมพูชาแตกต่างไปจากไทยก็ตาม

รายชื่อและตำแหน่งบุคคลสำคัญของสหภาพโซเวียต

๑. นาย Konstantin Chernenko	ประธานคณะอภิมุขสภาโซเวียตสูงสุด
๒. นาย Nikolai Tikhonov	นายกรัฐมนตรี
๓. นาย Tolkunov	ประธานสภา Soviet of the Union
๔. นาย Voff	ประธานสภา Soviet of the Nationalities

สหภาพสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียต (ด้านการเมือง)

๑. ฐานะทางภูมิศาสตร์ มีขนาดพื้นที่ ๒๒,๔๐๐,๐๐๐ ล้านตารางกิโลเมตร ซึ่งครอบคลุมพื้นที่ดินอยู่ถึงหนึ่งในหกของโลก หรือครึ่งหนึ่งของทวีปยุโรป และหนึ่งในสามของทวีปเอเชีย มีความกว้างจากทิศตะวันตกไปทางทิศตะวันออก ๑๐,๐๐๐ กิโลเมตร และจากเหนือไปใต้ ๕,๐๐๐ กิโลเมตร มีพรมแดนยาวกว่า ๖๐,๐๐๐ กิโลเมตร ซึ่งกว่าสองในสามเป็นเขตแดนทางน้ำติดต่อกับ ๑๒ ประเทศ คือ นอร์เว ฟินแลนด์ โปแลนด์ เชโกสโลวาเกีย ฮังการี โรมาเนีย ตุรกี อิหร่าน อัฟกานิสถาน จีน มองโกเลีย และเกาหลีเหนือ มีเวลาที่แตกต่างกันถึง ๑๑ โซน ประกอบด้วยเมืองใหญ่เล็กกว่า ๒,๐๐๐ เมือง และทุกปีจะเกิดเมืองขึ้นใหม่ ๒๐ เมือง

จำนวนประชากรปรากฏจากการสำรวจ เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ๒๕๒๗ ว่ามีพลเมือง ๒๗๓,๘๐๐,๐๐๐ คน ซึ่งนับว่าเป็นที่ ๓ ในโลก ถัดจากจีนและอินเดีย ประกอบด้วยชนเชื้อชาติ รัสเซีย ยูเครเนีย และไบโลรัสเซีย กว่ากึ่งหนึ่ง และเชื้อชาติอื่น ๆ อีกกว่า ๑๐๐ เชื้อชาติ เป็นต้น Yukagirs, Nganasanes, Aleuts ฯลฯ ประชากรมีอายุโดยเฉลี่ย ๗๐ ปี อัตราการเกิดร้อยละ ๐.๙๒ ต่อปี

ส่วนใหญ่ของดินแดนโซเวียต เป็นที่ราบโล่ง ความแบนราบของแนวกว้างทั้งหมด เริ่มจากทะเลบอลติคไปจรดมหาสมุทรแปซิฟิค ถูกกั้นเพียงเล็กน้อยโดยทิวเขาอูราล ซึ่งเป็นแนวแบ่งเขตภูมิศาสตร์ระหว่างยุโรปกับเอเชีย โดยมีความสูงทางตอนเหนือ ๑,๘๙๔ เมตร ทางใต้ ๑,๖๐๐ เมตรและตอนกลาง ๕๐๐ เมตร เท่านั้น ทางภาคใต้และตะวันออกเฉียงใต้มีเทือกเขาคอเคซัส เทือกเขาปาร์มี ซึ่งกั้นพรมแดนกับอัฟกานิสถาน เทือกเขาชายานซึ่งติดต่อกับมองโกเลีย ส่วนตอนที่ติดกับประเทศจีน ก็มีเทือกเขาเทียนซานและอัลไต สุดตะวันออกมีเทือกเขาดาลนูวอสต๊อกและคามชัสก้า ทางแดนตะวันตก

ในที่ราบต่ำติดกับประเทศโปแลนด์มีหนองบึงกว้างใหญ่ซึ่งที่ลุ่มเหล่านี้ได้สร้างความหนักใจให้แก่พระเจ้านโปเลียนเมื่อปี ค.ศ. ๑๘๒๒ และแก่กองทัพนาซีหลังศตวรรษต่อมา ที่น่าสังเกตเกี่ยวกับเขตแดนโซเวียต คือทะเลสาบแคสเปียนและช่องเขาต่าง ๆ ที่เข้าสู่อิหร่าน เคยเป็นเส้นทางการค้าสายไหมของจีนในประวัติศาสตร์และการรุกรานของพวกตาด

ขั้วโลกเหนือครอบคลุมดินแดนบางส่วน ทางตอนเหนือสุดของภาคตะวันตกรอบๆ แหลมโกล่า ดินฟ้าอากาศคลายความรุนแรงลงบ้าง เพราะปลายกระแสน้ำอุ่นกัลฟสตรีม ซึ่งไหลจากชายฝั่งฟลอริดาขึ้นไปยังแอดแลนติคเหนือและในที่สุดผ่านไปถึงบริเวณอาร์คติค ส่วนทางตะวันออกตลอดมหาสมุทรอาร์คติคไปทางอลาสก้า เรือจะเดินได้บางเดือนในปีหนึ่ง และแผ่นดินมีน้ำแข็งปกคลุมอยู่ตลอดปี จึงทำการเพาะปลูกไม่ได้ แต่การก่อสร้างอาคารบ้านเรือนในปัจจุบันในแถบนั้นอาจกระทำได้แล้วโดยอาศัยวิธี permafrost

แม่น้ำที่ยาวเกินกว่า ๑๐๐ กิโลเมตร มีจำนวนประมาณ ๔,๐๐๐ สาย คิดเป็นความยาวทั้งหมดประมาณ ๙๐๐,๐๐๐ กิโลเมตร แม่น้ำที่สำคัญได้แก่ โอบี เลียนา อามูร์ เยนิเซ และ วอลก้า ทะเลสาบที่สำคัญได้แก่ แคสเปียน อาราล ไบคาล (ลึกที่สุดในโลก ๑,๖๒๐ เมตร บรรจุน้ำจืดบริสุทธิ์ถึงหนึ่งในห้าของโลก) ลาโดกา และ บัลคาซ

อากาศ แตกต่างกันอย่างที่สุด ทางภาคเหนือติดมหาสมุทรอาร์กติคหนาวจัด บางส่วนของดินแดนยาคูเทีย (Yakutia) ในเดือนมกราคม อุณหภูมิลดลงเหลือ –๕๐ องศาเซลเซียส ต่ำสุดที่เคยวัดได้ –๖๘ องศาเซลเซียส ส่วนทางภาคกลางของโซเวียตในเขตทวีปเอเซีย อากาศร้อนจัด อุณหภูมิอยู่ระหว่าง ๓๐-๕๐ องศาเซลเซียส ฝนตกประมาณปีละ ๑๐๐ มิลลิเมตร ส่วนบริเวณฝั่งทะเลดำฝนตกหนักมากวัดได้ถึงปีละ ๒,๕๐๐ มิลลิเมตร

อาณาเขตที่ก่อให้เกิดกรณีพิพาท ได้แก่ บริเวณพรมแดนจีน ซึ่งตามข้ออ้างของจีน มีจำนวนเนื้อที่ประมาณ ๓๕,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร กับเกาะต่าง ๆ ทางเหนือของดินแดนญี่ปุ่น ที่เรียกกันว่า Northern Territorie ซึ่งญี่ปุ่นเรียกร้องที่จะเอาคืนอยู่ตลอดมา แต่โซเวียตกลับเพิ่มกำลังทหารเข้าไปในเกาะที่เป็นปัญหานี้มากขึ้นในปี ค.ศ. ๑๙๗๙ และต่อมาก็ใช้ตั้งยิงจรวด เอส เอส ๒๐ เข้าไปอีกด้วย เลยทำให้ญี่ปุ่นขัดเคืองใจมากขึ้น

๒. การปกครอง

๒.๑ รูปการปกครอง แบบสหพันธ์ ประกอบด้วย ๑๕ สหภาพสาธารณรัฐ (Union Republic) คือ

- สาธารณรัฐสังคมนิยมสหพันธ์โซเวียตรัสเซีย
- สาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียตยูเครน
- สาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียตไนโลรัสเซีย
- สาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียตอุซเบค
- สาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียตคาซัค
- สาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียตจอร์เจีย
- สาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียตอาเซอร์ไบจัน
- สาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียตลิทัวเนีย
- สาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียตมอลดาเวีย

- สาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียตลัทเวีย

- สาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียตเคอร์กิซ

- สาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียตทาจิค

- สาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียตอาร์เมเนีย

- สาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียตเตอร์กเมน

- สาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียตเอสโทเนีย

ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ค.ศ. ๑๙๗๗ มาตรา ๗๖ แต่ละสาธารณรัฐเป็นรัฐอธิปไตย มีรัฐธรรมนูญของตนเอง มีองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ คือ สภาสูงสุด ฝ่ายบริหาร คือ คณะรัฐมนตรี และ ศาลสูงสุด เช่นเดียวกับส่วนกลาง มีกฎหมาย ระบบศาล เมืองหลวง เพลงชาติ ธง และ เครื่องหมายของตนเอง ตลอดจนมีสิทธิตามรัฐธรรมนูญของสหภาพที่จะมีความสัมพันธ์โดยตรงกับรัฐต่างประเทศและมีสิทธิแยกตัวเองออกจากสหภาพได้

ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๒-๘๘ บางสาธารณรัฐอาจแบ่งออกเป็นสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียตที่ปกครองตนเอง (The Autonomous Soviet Socialist Republic) ซึ่งประกอบด้วยพลเมืองที่มีเชื้อชาติและขนบธรรมเนียมเดียวกัน มีอิสระในการปกครองตนเอง โดยมีองค์กรเจ้าหน้าที่ ศาล อัยการ โรงเรียน องค์กรวัฒนธรรมและสาธารณ (Cultural and public organization) ตลอดจนหนังสือพิมพ์ของตนเอง ทั้งหมดปฏิบัติงานโดยใช้ภาษาพื้นเมืองของคนเชื้อชาตินั้นๆ

นอกจากนั้น ยังมีดินแดนที่ปกครองตนเองประมาณ ๑๐ แห่ง (Autonomous area) ซึ่งมีลักษณะพิเศษ ในฐานะที่ประกอบด้วยชนหมู่น้อยที่มีเชื้อชาติและขนบธรรมเนียมเดียวกัน

๒.๒ สถาบันการเมือง

รัฐธรรมนูญสหภาพโซเวียต มาตรา ๑๐๘ ได้กำหนดไว้ว่า องค์กรที่มีอำนาจสูงสุดแห่งรัฐได้แก่ สภาสูงสุด หรือ รัฐสภา (The Supreme Soviet of the USSR) ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในทางนิติบัญญัติและแบ่งออกเป็น ๒ สภา คือ สภาสหภาพ (The Soviet of the Union) และสภาเชื้อชาติ (The Soviet of Nationaities)

สภาสหภาพ ประชาชนเลือกผู้แทนในท้องถิ่นตนเอง โดยมีอัตราจำนวนสมาชิก ๑ คนต่อประชากร ๓๖๐,๐๐๐ คน ส่วนสภาเชื้อชาติ ประชาชนส่วนใหญ่ในแต่ละสหภาพสาธารณรัฐเลือกผู้แทนส่งเข้านั่งในสภา สาธารณรัฐละ ๓๒ คน สาธารณรัฐปกครองตนเอง ๑๑ คน ภูมิภาคปกครองตนเองละ ๕ คน และดินแดนที่ปกครองตนเองแห่งละ ๑ คน

การเลือกตั้งดังกล่าว ประชาชนจะเลือกสมาชิกพร้อมกันทั้ง ๒ สภา คณะกรรมการเลือกตั้งจะมีรายชื่อของผู้สมัครรับเลือกตั้งไว้พร้อม ๒ รายการเท่ากับจำนวนสมาชิกที่จะได้รับเลือกในแต่ละท้องที่ โดยบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อต่างได้รับการคัดเลือกจากพรรคคอมมิวนิสต์ สหภาพแรงงาน หรือสันนิบาตเยาวชนคอมมิวนิสต์ สหกรณ์ ฯลฯ

วิธีการลงบัตรเลือกตั้ง เป็นแบบที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งแสดงความเห็นชอบด้วย หรือไม่เห็นชอบด้วยกับบุคคลที่ได้รับการเสนอชื่อขึ้นมาเท่านั้น (one-

slate candidates) ในกรณีที่เห็นด้วย ก็เพียงแต่หย่อนบัตรลงในหีบเลือกตั้งโดยไม่กาเครื่องหมายใด ๆ ในกรณีตรงข้ามก็ขีดฆ่าชื่อบุคคลก่อนหย่อนบัตรเลือกตั้ง ทั้งนี้ ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งจะต้องมีอายุ ๑๘ ปีบริบูรณ์ ส่วนผู้สมัครรับเลือกตั้งต้องมีอายุ ๒๑ ปี

แต่ละสภามีจำนวนผู้แทนเท่ากันคือ ๗๕๐ คน รัฐสภาจึงมีจำนวนผู้แทนทั้งสิ้นประมาณ ๑,๕๐๐ คน และอยู่ในตำแหน่งคราวละ ๕ ปี มีการประชุมสามัญ ๒ สมัยต่อปี อย่างไรก็ดี ผู้มีสิทธิเลือกตั้งอาจถอดถอนผู้แทนออกจากตำแหน่งก่อนครบกำหนดวาระได้ นับแต่ปี ค.ศ. ๑๙๕๙ เป็นต้นมา ปรากฏว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้ใช้สิทธิดังกล่าวนี้ถอดถอนผู้แทนเป็นจำนวนกว่า ๘,๐๐๐ คน

การเลือกตั้งครั้งสุดท้ายได้มีขึ้นเมื่อวันที่ ๔ มีนาคม ศกนี้ โดยปรากฏผลว่า มีผู้แทนที่สังกัดพรรคคอมมิวนิสต์ ๑,๐๗๑ คน (ร้อยละ ๗๑.๔) ที่เหลือเป็นบุคคลที่ไม่สังกัดพรรค ในจำนวนทั้งหมดที่ได้รับเลือกตั้ง เป็นคนงาน ๕๒๗ คน (ร้อยละ ๓๕.๒) เป็นชาวนารวม(collective farmers) ๒๔๒ คน (ร้อยละ ๑๖.๑) ในจำนวนทั้งหมด ๑,๕๐๐ คน เป็นหญิงเสีย ๔๙๒ คน (ร้อยละ ๓๒.๘)

สภาสูงสุดได้เปิดประชุมสมัยแรกหลังเลือกตั้งในวันที่ ๑๑ เมษายน ศกนี้

คณะอภิมุขโซเวียตสูงสุด (The Presidium of the Supreme Soviet of the USSR) ได้รับเลือกตั้งจากสมาชิกของสภาสูงสุดในการประชุมของ ๒ สภาร่วมกัน อันประกอบด้วยประธาน (Chairman) รองประธานอันดับหนึ่ง (First Vice-Chairman) กับรองประธานที่เป็นผู้แทนของแต่ละสาธารณรัฐ ๑๕ คน เลขานุการ ๑ คน และสมาชิกอีก ๒๑ คน รวมทั้งสิ้น ๓๙ คน ผลการเลือก

ตั้งในวันที่ ๑๑ เมษายน ศกนี้ ที่ผ่านมาปรากฏว่า นายคอนสแตนติน เซรเนนโก เลขาธิการคณะกรรมการกลางแห่งพรรคคอมมิวนิสต์ ได้รับเลือกตั้งอย่างเป็นเอกฉันท์ให้ดำรงตำแหน่งประธานคณะอภิมุขโซเวียตสูงสุด ซึ่งถือว่าเป็นตำแหน่งประมุขรัฐ เปรียบเสมือนประธานาธิบดีของประเทศ และรองประธานอันดับหนึ่งได้แก่นายวาสิลี คุสเนสซอฟ เปรียบเสมือนรองประธานาธิบดี

คณะอภิมุขโซเวียตสูงสุดปกติมีการประชุมทุกสองเดือน และมีอำนาจอย่างกว้างขวางที่จะดำเนินการใด ๆ ก็ได้อันไม่เป็นการเปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือขัดต่อรัฐธรรมนูญ เป็นต้น ออกกฤษฎีกา เรียกประชุมหรือยุบสภาสูงสุดและให้มีการเลือกตั้งใหม่ ตีความกฎหมายยกเลิกมติและคำสั่งของคณะรัฐมนตรี ซึ่งเห็นว่า ไม่สอดคล้องกับตัวบทกฎหมาย ประกาศสงคราม เรียกระดมพล ประกาศกฎอัยการศึก ให้สัตยาบันหรือบอกเลิกสนธิสัญญาระหว่างประเทศ แต่งตั้งหรือเรียกผู้แทนที่ไปประจำอยู่ต่างประเทศกลับ อย่างไรก็ดี การกระทำทุกอย่างดังกล่าวนี้ รัฐธรรมนูญบัญญัติให้ต้องรับผิดชอบต่อสภาสูงสุด

คณะรัฐมนตรี ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๘ คณะรัฐมนตรีหรือคณะรัฐบาลแห่งสหภาพโซเวียต (The Council of Ministers of the USSR) เป็นองค์กรบริหารและปกครองสูงสุดของรัฐ ซึ่งต้องรายงานและรับผิดชอบต่อสภาสูงสุด หรือในกรณีระหว่างปิดสภา จะต้องรายงานต่อคณะอภิมุขโซเวียตสูงสุด คณะรัฐมนตรีมีอำนาจออกมติและคำสั่งโดยอาศัยมูลฐานหรืออาศัยกฎหมายที่มีอยู่ รวมทั้งตรวจสอบการปฏิบัติการให้เป็นไป มติและคำสั่งของคณะรัฐมนตรีที่ออกจะมีผลใช้บังคับทั่วประเทศ

ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๒๙ สภาสูงสุดเป็นผู้ฟอร์มรัฐบาล หรือ คณะรัฐมนตรีดังกล่าวข้างต้น ซึ่งประกอบด้วยบุคคลจำนวน ๑๑๕ คน คือ ประธานหรือนายกรัฐมนตรี ซึ่งได้แก่บุคคลเดิม คือ นายนิโคไล ดิโคนอฟ โดยได้รับ

เลือกตั้งเมื่อวันที่ ๑๑ เมษายนที่ผ่านมานี้ เช่นเดียวกัน รองประธานอันดับหนึ่ง ๓ คน รองประธาน ๑๑ คน รัฐมนตรี ๖๒ คน ประธานคณะกรรมการรัฐต่าง ๆ ๑๙ คน นายกรัฐมนตรีของสาธารณรัฐ ๑๕ คน และยังมีหัวหน้าสำนักงานสถิติกลาง ประธานธนาคารชาติ หัวหน้าเจ้าหน้าที่ฝ่ายบริหารของคณะรัฐมนตรี และประธานคณะกรรมการควบคุมแห่งประชาชน อีกรวม ๔ คน ทั้งนี้ อาจจะมีการแต่งตั้งหัวหน้าสำนักงานอื่นเพิ่มเติมอีกเมื่อใดก็ได้

โดยที่คณะรัฐมนตรีประกอบด้วยบุคคลจำนวนมากดังกล่าวข้างต้น รัฐธรรมนูญมาตรา ๑๓๒ จึงให้มีการจัดตั้ง Standing body ขึ้น ซึ่งประกอบด้วยนายกรัฐมนตรี รองประธานอันดับหนึ่ง และรองประธานทั้งหมดเพื่อวินิจฉัยสั่งการในเรื่องสำคัญหรือรีบด่วนต่าง ๆ

ผู้นำทางการเมือง ได้แก่ นายคอนสแตนติน เซรเนนโกอายุ ๗๒ ปี ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งเลขาธิการคณะกรรมการกลางแห่งพรรคคอมมิวนิสต์ สืบแทนนายยูรี แอนโดรปอฟ ซึ่งถึงแก่อสัญกรรมตั้งแต่วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ศกนี้ นอกจากนั้น ยังดำรงตำแหน่งประธานคณะมนตรีป้องกันประเทศ หรือประธานสภากลาโหม (Chairman of Council of the Defence) และประธานคณะอภิมุขโซเวียตสูงสุดอีกด้วย

นายเซรเนนโก เคยเป็นคนสนิทของนายเบรซเนฟ เมื่อนายเบรซเนฟถึงแก่กรรม จึงเป็นที่คาดว่าจะดำรงตำแหน่งเลขาธิการแทน แต่กลับเป็นนายยูรี แอนโดรปอฟ หลังจากนั้น อิทธิพลของนายเซรเนนโกก็ค่อย ๆ เสื่อมลง จนกระทั่งกลับมามีอำนาจอีกครั้งหนึ่ง เมื่อนายแอนโดรปอฟถึงแก่กรรม ทั้งนี้ด้วยความสนับสนุนจากนายทิโคนอฟ นายกรัฐมนตรี และสมาชิกโปลิทยูโรอีกบางคน อย่างไรก็ตาม นายเซรเนนโกมีปัญหาในด้านสุขภาพ เนื่องจากอายุสูง เมื่อปีที่แล้วป่วยเป็นนิวมอเนีย ต้องเข้ารักษาตัวในโรงพยาบาลเป็นเวลา

๒ เดือน และมีโรคเรื้อรังประจำตัวที่เรียกว่า ภาวะถุงลมโป่งพอง (emphysema) และโรคหืด นอกจากนั้น ยังมีข่าวที่ไม่ได้รับการยืนยันอีกว่า มีการตัดปอดข้างหนึ่งออกไปเมื่อปีที่แล้ว

แม้นายเชรเนนโก จะมิได้รับเสียงสนับสนุนจากสมาชิกโปลิทบูโรทั้งหมดก็ตาม แต่ก็ได้รับเสียงสนับสนุนส่วนใหญ่จากคณะกรรมการกลางแห่งพรรคคอมมิวนิสต์ที่ยังนิยมชมชอบนายเบรซเนฟอยู่ ซึ่งนายเชรเนนโกปฏิบัติงานอย่างใกล้ชิดอยู่ตลอดมา จนกระทั่ง นายเบรซเนฟถึงแก่กรรม และนายเชรเนนโกเองก็ดำรงตำแหน่งสมาชิกโปลิทบูโรตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๗๘ ขณะนี้ จึงอาจกล่าวได้ว่า อิทธิพลทางด้านการเมืองมีมากพอสมควร

การดำเนินนโยบายต่างประเทศของนาย เชรเนนโก ด้วยความเห็นชอบจาก นายโกรมิโก รัฐมนตรีต่างประเทศ และจอมพลกุสตินอฟ รัฐมนตรีกลาโหม อาจสรุปได้ว่า มีความโน้มเอียงไปในทางเผชิญหน้ากับรัฐบาลสหรัฐ กล่าวคือ บอกปัดข้อเสนอของสหรัฐ ทับที่เกี่ยวแก่การลดกำลังทหารในยุโรป และการห้ามใช้อาวุธเคมี รวมทั้งแสดงความไม่แยแสต่อการที่จะกลับไปเจรจาเรื่องการจำกัดอาวุธนิวเคลียร์ทางยุทธศาสตร์และวิถีปานกลาง และประการสุดท้าย บอยคอตกีฬาโอลิมปิคที่ลอสแอนเจลิส นอกจากนั้น ได้แสดงแสนยานุภาพ ทางทหาร ด้วยการดำเนินการ ซ้อมรบทางเรือขนาดใหญ่ในมหาสมุทรแอตแลนติก ซ้อมยกพลขึ้นบกในเวียตนาม โจมตีขนานใหญ่ในอัฟกานิสถาน

พรรคการเมือง ได้แก่พรรคคอมมิวนิสต์ซึ่งจัดตั้งโดยเลนิน อันถือว่าเป็นองค์การทางสังคมและการเมือง (socio-political organisation) สำหรับนำและชี้แนะแก่สังคมโซเวียต

พรรคคอมมิวนิสต์มีจำนวนสมาชิกกว่า ๑๗ ล้านคน ร้อยละ ๔๓.๔ เป็นคนงานอุตสาหกรรม ร้อยละ ๑๒.๘ เป็นชาวนารวม ร้อยละ ๔๓.๘ เป็นคนงานตามสำนักงานต่าง ๆ หนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด คือ ประมาณ ๔ ล้านกว่าคนเป็นสตรี สามในสี่ของจำนวนสมาชิกที่เข้าใหม่ ๆ เป็นคนวัยหนุ่มสาว อายุระหว่าง ๑๘-๒๓ ปี

พรรคคอมมิวนิสต์โซเวียตจัดโครงสร้างดังนี้ คือ เริ่มด้วยการจัดเป็นรูป primary organisation ณ แหล่งที่ทำงานของสมาชิกพรรคคอมมิวนิสต์ และรวมกันเข้าเป็น party organisation ในอาณาเขตต่าง ๆ มีจำนวนทั้งหมดประมาณ ๔๑๔,๐๐๐ แห่ง การประชุมใหญ่ (party congress) ซึ่งมีขึ้นทุก ๆ ห้าปี จะมีผู้แทนจาก party organisation เข้าร่วม ประมาณ ๕,๐๐๐ คน ถัดขึ้นไปก็มีคณะกรรมการกลางซึ่งมีสมาชิก ๓๒๒ คน และสมาชิกสำรองที่ไม่มีสิทธิออกเสียง ๑๕๑ คน คณะกรรมการกลางมีการประชุมใหญ่ทุกหกเดือน หน้าที่ที่สำคัญ คือให้ความเห็นชอบในนโยบาย และเป็นผู้เลือกตั้ง คณะโปลิทบูโร (political bureau) ซึ่งปัจจุบันประกอบด้วยสมาชิก ๑๒ คน และสมาชิกสำรอง ๖ คน บุคคลเหล่านี้จะมีตำแหน่ง สูงๆ ที่สำคัญในคณะรัฐบาลโซเวียตด้วย คณะโปลิทบูโรจะเป็นผู้กำหนดนโยบายทั้งหมดทั้งภายในภายนอกประเทศ นอกจากนี้ คณะกรรมการกลางจะเลือกตั้งเลขาธิการ ซึ่งได้แก่ นายคอนสแตนติน เชรเนนโก และเจ้าหน้าที่ในสำนักเลขาธิการอีก ๑๐ คน ซึ่งจะเป็นผู้ปฏิบัติงานประจำวันของพรรค

ความสัมพันธ์ไทย-โซเวียต

๑. ความสัมพันธ์ด้านการเมือง

ไทยกับโซเวียตเริ่มมีการติดต่อกันตั้งแต่สมัยโซเวียตยังเป็น Russian Empire ตอนกลางศตวรรษที่ ๑๙ และได้มีการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกันเมื่อ ปี ค.ศ. ๑๘๙๘ อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ได้หยุดชะงักลงหลังการปฏิวัติใหญ่ในรัสเซีย ในปี ๑๙๑๗ (Tsar ถูกโค่นล้ม) จนกระทั่งหลังสงครามโลกครั้งที่ ๒ จึงได้มีการรื้อฟื้น ความสัมพันธ์ใหม่ และสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกันใหม่อีกครั้งหนึ่งเมื่อ ปี ๑๙๔๗

เนื่องจากความแตกต่างกันของอุดมการณ์ทางการเมือง ความสัมพันธ์ทางการทูตจึงมิได้ช่วยให้ประเทศทั้งสองมีการติดต่อสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน โดยเฉพาะในระยะสงครามเย็น แต่พอหลังจากปี ค.ศ. ๑๙๖๘ เมื่อสหรัฐฯ เริ่มเปลี่ยนแปลงนโยบายในเอเชีย ไทยกับโซเวียตก็ได้เริ่มฟื้นฟูความสัมพันธ์ระหว่างกัน โดยเริ่มจากการติดต่อทางการค้าและทางวัฒนธรรม เป็นต้น หลังจากนั้น ความสัมพันธ์ก็ได้คืบหน้าดีขึ้น ในปี ๑๙๗๐ ไทยกับโซเวียตได้ลงนามในความตกลงทางการค้าระหว่างกัน ต่อมาในช่วงปี ค.ศ. ๑๙๗๓-๑๙๗๖ ซึ่งเป็นช่วงที่สหรัฐฯ แสดงท่าทีว่าจะลดบทบาทของตนในภูมิภาคนี้ลง ขณะเดียวกัน จีนได้เริ่มมีความสัมพันธ์เป็นทางการกับไทย โซเวียตจึงได้พยายามเสริมสร้างความสัมพันธ์กับไทยในทุกระดับ จนกระทั่งเกิดเหตุการณ์ปฏิรูปการปกครองแผ่นดินในประเทศไทยเมื่อ วันที่ ๖ ตุลาคม ๑๙๗๖ ไทยได้ดำเนินนโยบายต่อต้านประเทศคอมมิวนิสต์อย่างแข็งขัน ความสัมพันธ์ไทย- โซเวียตจึงยุติการพัฒนา

ความสัมพันธ์ไทย-โซเวียตได้กลับสู่สภาพปกติอีกครั้งหนึ่งหลังจากที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในประเทศไทยเมื่อปลายปี ๑๙๗๗ แต่หลังจากที่เกิดปัญหากัมพูชาในปี ๑๙๗๘ การพัฒนาความสัมพันธ์ไทย-โซเวียตก็ได้หยุดชะงักลง และได้ลดน้อยถอยลงอีก เมื่อโซเวียตได้ใช้กองกำลังของตนเข้ารุกรานอัฟกานิสถาน อย่างไรก็ตาม ต่อมาระยะหลังนี้ความสัมพันธ์ดังกล่าวได้คลี่คลายไปในทางที่ดีขึ้น มีการแลกเปลี่ยนการเยือนระหว่างรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศของทั้งสองฝ่าย โดยอดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ อรุณ ภาณุพงศ์ ได้ไปเยือนโซเวียตเมื่อเดือนธันวาคม ๑๙๘๒ และนายกาปิตซ่า รัฐมนตรีช่วยว่าการต่างประเทศโซเวียตได้มาเยือนไทยเมื่อ เดือนกุมภาพันธ์ ๑๙๘๓ นอกจากนั้น ก็มีการแลกเปลี่ยนการเยือนระหว่างรัฐสภาไทย-โซเวียต คณะผู้แทนทางการค้า ฝ่ายบริหารงานของกรุงเทพมหานครกับนครมอสโก สภาสังคมสงเคราะห์กับกระทรวงกิจการสังคมโซเวียต เป็นต้น

ความสัมพันธ์ไทย-โซเวียต เย็นชาลงระยะหนึ่งหลังจากที่ฝ่ายไทยขับไล่ เจ้าหน้าที่โซเวียตในไทยบุคคลหนึ่งออกนอกประเทศในข้อหาจารกรรมเมื่อเดือนพฤษภาคม ๑๙๘๓ และเมื่อเกิดกรณีเครื่องบินโดยสารเกาหลีใต้ถูกยิงตกโดยโซเวียตเมื่อเดือนกันยายน ๑๙๘๓ อย่างไรก็ตาม ความสัมพันธ์ในปัจจุบันถือได้ว่าอยู่ในชั้นปกติ ทั้งนี้แม้จะเกิดเหตุการณ์ต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นขึ้น และแม้สหภาพโซเวียตจะดำเนินนโยบายต่างประเทศและมีท่าทีต่อสถานการณ์ระหว่างประเทศบางปัญหา โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหากัมพูชาที่ไม่สอดคล้องกัน กับไทย แต่ไทยก็พยายามรักษาความสัมพันธ์กับโซเวียตไว้ระดับหนึ่ง โดยมีขอบเขตที่ตั้งไว้เป็นมาตรฐาน นอกจากนั้น ไทยก็มีนโยบายที่จะไม่แสดงท่าทีที่เป็นศัตรูต่อโซเวียต ทั้งนี้ ไทยและอาเซียนประสงค์ที่จะโน้มน้าวให้โซเวียตชักจูงหรือกดดันให้เวียดนามหันมาเจรจา หาทางแก้ไข

ปัญหากัมพูชาอย่างจริงจัง โดยให้ความสำคัญต่อโซเวียต และชี้ให้เห็นว่าโซเวียตเป็นมหาอำนาจที่เป็นปัจจัยสำคัญในการแก้ไขปัญหาระหว่างประเทศต่าง ๆ และสามารถ มีบทบาทที่สร้างสรรค์ในการแก้ไขปัญหาในภูมิภาคนี้

๒. การแลกเปลี่ยนด้านวัฒนธรรมและการกีฬา

ฝ่ายโซเวียตพยายามทุกวิถีทางที่จะให้ฝ่ายไทยทำความตกลงในโครงการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและการกีฬากับฝ่ายโซเวียตในรูปใดรูปหนึ่ง เช่น จัดทำโครงการแลกเปลี่ยนเป็นรายปี หรือลงนามในบันทึกความเข้าใจยืนยันในหลักการกว้าง ๆ ว่า ทั้งสองฝ่ายตระหนักถึงความสำคัญของการส่งเสริมวัฒนธรรมในด้านต่าง ๆ

เกี่ยวกับเรื่องนี้ ไทยไม่มีนโยบายที่จะทำความตกลงด้านวัฒนธรรมและ การกีฬากับโซเวียต เพราะว่าโซเวียตอาจจะใช้ประโยชน์ในทางเผยแพร่อิทธิพลทาง การเมืองและการโฆษณาชวนเชื่อ ดังนั้นไทยจึงกระทำการแลกเปลี่ยนเป็นรายกรณี โดยส่วนมากจะเป็นฝ่ายรับโซเวียตมากกว่าที่จะส่งไปโซเวียต โดยเฉพาะทางด้านกีฬา เช่น มวยสากล ยิงปืน ยิมนาสติก วอลเลย์บอล เป็นต้น

๓. ความตกลงด้านต่าง ๆ

ไทยกับโซเวียตมีความตกลงระหว่างกันในด้านต่าง ๆ แล้ว ดังนี้

- ความตกลงทางการค้า (ลงนามเมื่อ ๒๕ ธันวาคม ๑๙๗๐)

- ความตกลงว่าด้วยการบริการเดินอากาศ (ลงนามเมื่อ ๖ พฤษภาคม ๑๙๗๑)

ขณะนี้สหภาพโซเวียตได้ขอทำความตกลงต่าง ๆ กับไทยหลาย ๆ ด้าน ได้แก่ ความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางวิทยาศาสตร์และวิชาการ ความตกลงว่าด้วยการเดินเรือ พาณิชย์ ความตกลงว่าด้วยการประมงร่วมกัน และความตกลงทางการกงสุล แต่ละความตกลงยังมีปัญหาอยู่และอยู่ในระหว่างการพิจารณา ซึ่งส่วนใหญ่ฝ่ายไทยยังไม่พร้อมที่จะให้มีความตกลงด้วยเหตุผลทางด้านความมั่นคงแห่งชาติ

สำหรับความตกลงว่าด้วยความร่วมมือทางวิทยาศาสตร์และวิชาการนั้น ไทยได้ยื่นร่างความตกลงเพื่อให้ฝ่ายโซเวียตพิจารณาแล้ว แต่ยังไม่ได้รับคำตอบ

๔. โซเวียตกราบบังคมทูลเชิญสมเด็จพระเทพฯ เสด็จฯ เยือนโซเวียต

ฝ่ายโซเวียตได้กราบบังคมทูลเชิญสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เสด็จฯ เยือนโซเวียต ซึ่งกระทรวงการต่างประเทศได้รายงานให้รัฐบาลทราบพร้อมด้วยเหตุผล สนับสนุนและให้พิจารณานำความกราบบังคมทูลฯ แล้ว

เกี่ยวกับเรื่องนี้ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือแจ้งว่า ได้นำความกราบบังคมทูลฯ แล้ว มีพระราชกระแสว่า เวลานี้หลายประเทศกำลังรอคอยให้สมเด็จพระเทพฯ เสด็จฯ ประเทศเหล่านั้น ซึ่งได้เชิญเสด็จฯ ก่อนหน้าโซเวียต จึงน่าจะต้องกำหนดการเสด็จฯ ตามลำดับก่อนหลัง

๕. ความสัมพันธ์ด้านเศรษฐกิจและการค้า

ประเทศไทยได้ทำความตกลงทางการค้ากับสหภาพโซเวียตฉบับแรกเมื่อ ๒๕ ธันวาคม ๑๙๗๐ ซึ่งถือได้ว่าเป็นความตกลงทางการค้าฉบับ

แรกที่ประเทศไทยได้ทำกับฝ่ายประเทศสังคมนิยม จากนั้นการค้าระหว่างประเทศไทยกับสหภาพโซเวียตก็ขยายตัวเรื่อยมาตามลำดับ ต่อมา เมื่อ ๑๗ ตุลาคม ๑๙๗๙ ได้มีการลงนามในข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือระหว่างสภาหอการค้าแห่งประเทศไทยและหอการค้าไทยกับหอการค้าและอุตสาหกรรมโซเวียตเพิ่มขึ้นอีกฉบับหนึ่ง ซึ่งปรากฏว่าในปัจจุบันมีตัวแทนทางการค้าระหว่าง ไทยกับสหภาพโซเวียตอยู่หลายบริษัทด้วยกัน

การค้าระหว่างไทยกับสหภาพโซเวียตเท่าที่ผ่านมา ส่วนใหญ่ประเทศไทยเป็นฝ่ายได้เปรียบดุลการค้า โดยเฉพาะในช่วงปี ๒๕๒๒-๒๕๒๖ ไทยมีดุลการค้าเกินดุลกับสหภาพโซเวียตติดต่อกันมาถึง ๕ ปี นับว่าเป็นผลดีต่อเศรษฐกิจโดยส่วนรวม และต่อเกษตรกรของไทยมาก อย่างไรก็ตาม ไทยไม่ได้เป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญของสหภาพโซเวียต การส่งสินค้าออกของสหภาพโซเวียตมายังไทยเท่าที่ผ่านมามีมูลค่าอยู่ระหว่างร้อย ๐.๐๐๖-๐.๐๒๘ ของมูลค่าสินค้าออกทั้งหมดของตน ส่วนสินค้าที่สหภาพโซเวียตนำเข้าจากไทย มีมูลค่าระหว่างร้อยละ ๐.๐๑๕-๐.๐๒๘ ของมูลค่านำเข้าทั้งหมด การที่สหภาพโซเวียต ซื้อสินค้าจากไทยในระยะ ๔-๕ ปีที่ผ่านมามากขึ้นเป็นเพียงสถานการณ์แวดล้อม ทำให้สหภาพโซเวียตหันมาซื้อจากไทยมากขึ้น

สินค้าที่ประเทศไทยส่งออกไปยังสหภาพโซเวียตนั้น ส่วนใหญ่เป็นสินค้า เกษตรหลักของไทยที่ผลิตได้มาก ได้แก่ ข้าว ยาง ข้าวโพด น้ำตาลดิบ ปอแก้ว ฟลูออไรท์ นอกจากนี้ ยังมีสินค้าอื่น ๆ อีก แต่การส่งออกมีมูลค่าไม่มากนัก

สำหรับสินค้าที่ประเทศไทยนำเข้าจากสหภาพโซเวียต ได้แก่ วัตถุดิบที่ใช้ทำกระดาษ ซึ่งมีมูลค่านำเข้าสูงที่สุด และเพิ่มมากขึ้นทุกปี รองลงมาได้แก่ ฝ้าย ยานบก และส่วนประกอบ หม้อน้ำ เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ

โบราณวัตถุ กระดาษ เภสัชผลิตภัณฑ์ เคมีภัณฑ์ อาวุธและกระสุนปืน เป็นต้น นอกจากนั้น ยังมีสินค้าอื่น ๆ อีก แต่มีการนำเข้า ไม่สม่ำเสมอนัก

นอกจากนี้แล้ว สหภาพโซเวียตก็ได้ให้ความสำคัญด้านการลงทุนร่วมกัน (Joint Venture) ในกิจการสำคัญ ๆ ในประเทศไทย เช่น กิจการขุดเจาะหินน้ำมัน โรงงานไฟฟ้าพลังน้ำ การท่าเรือ ฯลฯ เป็นต้น ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับโซเวียต ทางเศรษฐกิจในด้านอื่น ๆ เช่น ความช่วยเหลือและการลงทุนนั้น มีน้อยมาก

เหตุผลสำคัญที่ผมตัดสินใจไปเยือนประเทศรัสเซียเพราะผมพิจารณาว่า สัมพันธไมตรีระหว่างประเทศไทยกับประเทศรัสเซีย อยู่ในสภาพที่ขาดความไว้วางใจซึ่งกันและกัน เนื่องจากรัฐบาลมีความรู้สึกว่า รัสเซียเป็นประเทศคอมมิวนิสต์และมีนโยบายที่เป็นภัยต่อประเทศไทย ด้วยการให้ความสนับสนุนขบวนการก่อความไม่สงบในประเทศไทย ซึ่งเป็นขบวนการที่มีวัตถุประสงค์ล้มล้างสถาบันไปถึงการแบ่งแยกดินแดน

การปฏิบัติของรัฐบาลในระยะเวลาดังกล่าว ได้แก่การสอดส่องผู้ที่ติดต่อกับรัสเซีย เช่น การเข้าไปในสถานทูตรัสเซียซึ่งจะมีตำรวจสันติบาลปลอมตัวเป็นคนขับรถแท็กซี่หรือสามล้อเครื่องจอดอยู่ข้างรั้วสถานทูตรัสเซีย ถนนสาทร ตลอด ยี่สิบสี่ชั่วโมง

ผู้ที่เดินทางไปประเทศรัสเซียจะถูกตั้งข้อสังเกตในทางไม่ดี อย่างไรก็ตามความสัมพันธ์ใน พ.ศ. ๒๕๒๗ มีการพัฒนาดีขึ้นในระดับหนึ่ง

ในภาคราชการได้มีการไปเยือนเป็นทางการของนายกรัฐมนตรี (พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันท์) และคณะในปี พ.ศ. ๒๕๒๒ ในส่วนรัฐสภามีการไปเยือนประเทศรัสเซีย โดยพลอากาศเอกหะริน หงสกุล ในฐานะประธานรัฐสภา ในปี พ.ศ. ๒๕๒๒

เมื่อผมได้รับตำแหน่งประธานรัฐสภา ในปี พ.ศ. ๒๕๒๗ เอกอัครราชทูตประเทศรัสเซีย ได้ขอเข้าเยี่ยมเจรจาและปรารภถึงนโยบายของรัสเซียที่ต้องการเสริมสร้างสัมพันธไมตรีของทั้งสองประเทศให้ดียิ่งขึ้น และขอเชิญคณะรัฐสภาไทยไปเยือนรัสเซียเป็นทางการเป็นประเทศแรก โดยจะให้ทางรัฐสภารัสเซีย ทำหนังสือเชิญเป็นทางการมายังรัฐสภาไทยทันทีที่ผมตอบรับในหลักการ

ผมได้พิจารณาแล้วเห็นว่า การตอบรับการไปเยือนน่าจะเป็นผลดีแก่ความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศ โดยมีหลักการให้ทั้งสองประเทศยุติความระแวง ต่อกัน

การตัดสินใจไปเยือนประเทศรัสเซีย ซึ่งเป็นประเทศคอมมิวนิสต์ และเป็นที่รู้กันดีว่า ประเทศรัสเซียอยู่เบื้องหลังผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ในประเทศไทยในระยะเวลานั้น โดยเฉพาะทางภาคอีสาน

และที่ต้องนำมาพิจารณาโดยรอบคอบ ได้แก่ ขณะนั้นประเทศไทยมีพระราชบัญญัติป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ พ.ศ. ๒๔๙๕ ใช้บังคับอยู่

กฎหมายฉบับนี้ ให้อำนาจเจ้าหน้าที่อย่างกว้างขวางในการพิจารณาว่าบุคคลใดจะมีการกระทำที่เข้าข่ายผิดกฎหมายหรือมีการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ ผู้ได้รับผลกระทบที่สุด ได้แก่ นักการเมืองบางคน สื่อมวลชน และนักศึกษาบางกลุ่ม ที่ได้รับเชิญให้เยือนประเทศรัสเซีย เมื่อกลับประเทศไทยแล้ว มักถูกดำเนินคดี

คณะผู้แทนรัฐสภาในการนำของผมก็เช่นเดียวกัน ถ้าพิจารณาในแง่หาเรื่อง ก็อาจเข้าข่ายการเยือนที่ผิดกฎหมายได้

ผมเองมีความระมัดระวังอย่างมาก โดยพิจารณาว่าสมควรที่คณะรัฐสภาไทยจะตอบรับคำเชิญไปเยือนประเทศรัสเซียหรือไม่

ผมได้ศึกษาว่า เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้มีการเยือนประเทศรัสเซีย ที่สำคัญสองคณะ โดยในส่วนของฝ่ายบริหารมีการเยือนโดยนายกรัฐมนตรี (พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันท์) และฝ่ายรัฐสภา มีการเยือนโดยประธานรัฐสภา (พลอากาศเอกหะริน หงสกุล) เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๒ ก่อนการเดินทางของคณะรัฐสภาไทยโดยการนำของผมใน พ.ศ. ๒๕๒๗ เป็นเวลาห่างกันถึง ๕ ปี

การเยือนประเทศรัสเซียที่สำคัญที่สุดได้แก่ การเยือนของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา (พระอิสริยยศในขณะนั้น) ระหว่างวันที่ ๑๒-๑๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๑๗ ซึ่งเป็นการเสด็จฯไปเยือนก่อนหน้าคณะผู้แทนอื่น ๆ ของประเทศไทย ทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติเป็นเวลาถึง ๕ ปี เป็นการแหวกประเทศม่านเหล็กคณะแรก แต่ทรงย้ำว่าการเยือนครั้งนี้จะไม่มีการพูดเรื่องการเมือง และได้รับความเห็นชอบจากรัฐบาลแล้ว

ก่อนเดินทางผมได้มีโอกาสเข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ ๙) กราบบังคมทูลเรื่องการนำคณะผู้แทนรัฐสภาไทยไปเยือนประเทศรัสเซียตามคำเชิญ ทรงมีพระราชดำรัสถึงบุคคลที่จะร่วมคณะไปด้วย ผมกราบบังคมทูลว่า เพื่อความมั่นใจของทางบ้านเมืองผมได้แต่งตั้งผู้แทน ซึ่งดำรง ตำแหน่งสำคัญทางฝ่ายทหาร ๓ ท่าน ได้แก่ เสนาธิการทหาร พลเอกปาโมชช์ ถาวรฉันท์, รองผู้บัญชาการทหารบก พลเอกสืบ อักษรานุเคราะห์, แม่ทัพภาคที่ ๒ พลโทพักตร์ มีนะกนิษฐ์ เป็นส่วนหนึ่งของคณะผู้แทน เพื่อให้คำปรึกษาทางด้านความมั่นคงและเป็นประกันว่า จะไม่มีการกระทำอันที่จะเข้าข่ายผิดกฎหมายป้องกันการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ เพราะถ้าผิดก็ผิดด้วยกัน นอกจากนั้น ทางฝ่ายรัสเซียเองก็จะมีความเข้าใจต่อ

ฝ่ายทหารไทยดีขึ้น โดยเฉพาะทั้ง ๓ ท่านเป็นสมาชิกสภา พร้อมกับการดำรงตำแหน่งสำคัญระดับสูงทางทหารและยินดีมาร่วมคณะเพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดีในฐานะมิตร ไม่ใช่ศัตรูกับสหภาพโซเวียต

เหตุผลสำคัญประการสุดท้ายของผมคือ ในเวลานั้นคนไทยอยู่ภายใต้ความรู้สึกเดียวกันว่า “รัสเซีย” คือ ปีศาจ หรือ ผีร้าย ที่เป็นอันตรายต่อประเทศและคนไทย

การโฆษณาชวนเชื่อนี้ค่อนข้างได้ผลมาก เพราะเวลานั้นประชาชนหวาดกลัวและไม่ไว้วางใจรัสเซียเลย

ผมถือหลักที่ว่า “สิบปากว่า ไม่เท่าตาเห็น ไม่เข้าถ้ำเสือ จะได้ลูกเสืออย่างไร” ผมมั่นใจว่า การไปเยือนของคณะเราด้วยสมมุติฐานที่เป็นมิตร จะได้รับการตอบแทนเช่นเดียวกัน และทั้งหมดนี้คือการตัดสินใจครั้งสำคัญที่สุด เพราะเป็นงานที่ค่อนข้างท้าทายมาก

เมื่อตัดสินใจรับคำเชิญแล้ว ผมจึงจัดคณะผู้แทนรัฐสภาไทยที่จะเดินทางไปด้วย โดยเฉพาะผมต้องการให้สมาชิกวุฒิสภาที่เป็นหลักทางด้านความมั่นคงได้ไปกับคณะ ตามรายนามที่กล่าวไว้แล้วข้างต้น ซึ่งการไปเยือนครั้งนี้น่าจะทำให้ท่านเหล่านี้ ได้มีโอกาสไปเยือนประเทศที่อยู่เบื้องหลังของการก่อความไม่สงบ ได้มีโอกาสทำความรู้จัก แลกเปลี่ยนความเห็นกัน ต่างฝ่ายต่างเปิดใจกว้าง โดยต้องการสร้างมิตรภาพระหว่างกัน น่าจะเป็นผลดีแก่ประเทศเรามากที่สุด และเป็นโอกาสดีของประเทศไทยซึ่งในช่วงเวลานั้นประเทศรัสเซียมีนโยบายต้องการกระชับความสัมพันธ์กับกลุ่มประเทศอาเซียน ซึ่งมีประเทศไทยเป็นแกนนำประเทศหนึ่ง

การเยือนสหพันธรัฐรัสเซีย

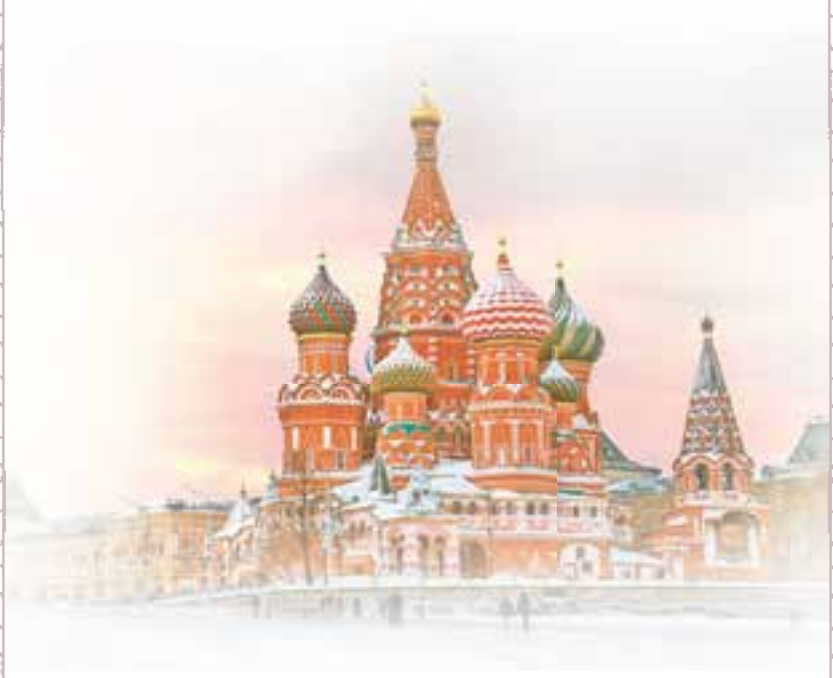

การต้อนรับเมื่อไปถึงกรุงมอสโค

ผู้ให้การต้อนรับฝ่ายรัสเซียได้แก่ นายแอล.แอน โตลกูนอฟ ประธานสภาสูงสุดแห่งสหภาพสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียต* (ยืนใต้ธงชาติไทย) ถัดไปได้แก่ นายพิทซูสคิน สมาชิกสภาคนสำคัญ ซึ่งจะร่วมเดินทางไปกับคณะตลอดรายการ ฝ่ายไทยได้แก่ เอกอัครราชทูต ดร.ไวกูรย์ สำรวจรวมผล และภริยา

---

*องค์กรที่มีอำนาจสูงสุดแห่งรัฐ ได้แก่ สภาสูงสุดหรือรัฐสภา (The Supreme Soviet of the USSR) ซึ่งนายโตลกูนอฟ ดำรงตำแหน่งประธานสภา

วันจันทร์ที่ ๓๐ กรกฎาคม ๒๕๒๗

๑๖.๔๐ น. ถึงสนามบิน “เชเรเมทยีโว ๒” กรุงมอสโค มีการต้อนรับที่สนามบิน โดยการประดับธงชาติไทยและธงชาติรัสเซียผืนใหญ่ ณ จุดที่มีการต้อนรับ นายโตลกูนอฟ ประธานสภาสูงสุด และนายพิทซูสคิน สมาชิกสภาโซเวียตสูงสุดและผู้แทนถาวรของคณะรัฐมนตรีรัฐยูเครน บุคคลผู้นี้มีความสำคัญเพราะจะทำหน้าที่ประจำอยู่กับคณะผู้แทนไทยตลอดเวลา เริ่มจากสนามบินมอสโค ร่วมขบวนไปเยี่ยมชมเมือง ร่วมเดินทางไปเยือนสาธารณรัฐยูเครน และร่วมกับคณะฯจนสุดท้ายไปร่วมส่งคณะผู้แทนไทยร่วมกับนายโตลกูนอฟ ประธานสภาโซเวียตสูงสุดที่สนามบิน จนออกเดินทางต่อไปเยี่ยมสาธารณรัฐโปแลนด์ นายพิทซูสคิน ทำความสนิทสนมคุ้นเคยกับคณะเรามาก โดยร่วมรับประทานอาหารเช้าด้วยกันทุกมื้อ ชวนดื่มเหล้า “วอดก้า” ตั้งแต่เช้า โชคดีที่ขณะไปเยือนประเทศรัสเซีย ผมเพิ่งมีอายุ ๕๐ ปี จึงพอดื่มสู้ไหว และพูดคุยซักถามแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันได้ทุกเรื่อง

นอกจากนั้นมี “วาเซีย” ซึ่งทำหน้าที่ล่ามภาษาไทยแล้ว มีเจ้าหน้าที่ระดับสูงของกรมเอเซียตะวันออกกระทรวงการต่างประเทศ เจ้าหน้าที่กรมองค์การระหว่างประเทศแห่งสภาโซเวียตสูงสุด

ผู้ให้การต้อนรับฝ่ายไทย ได้แก่ เอกอัครราชทูต – ดร.ไวกูรณ์ สำรวจรวมผล และภริยา, คุณประวิทย์ คีรีวงศ์ เลขานุการเอก และผู้ที่ร่วมไปกับคณะตลอดรายการได้แก่ ดร.สวาสดิ์ วงษ์นรา เลขานุการเอก

ถ่ายภาพหมู่ร่วมกันระหว่างคณะเจ้าภาพและคณะผู้แทนรัฐสภาไทย บุคคลที่ควรกล่าวถึงเพราะเป็นผู้ทำหน้าที่ “ล่าม”ชื่อ นายวาซิลี ตูมองตีฟ (Vasily Tchurmanteev) ล่ามทางการจากสถานีโทรทัศน์และวิทยุของกรุงมอสโค คุณสมบัติพิเศษของล่ามซึ่งเราเรียกอย่างกันเองว่า “วาเซีย” คือการพูดภาษาไทยได้ชัดเจน แม้กระทั่งราชาศัพท์โดยที่ไม่เคยไปประเทศไทยเลย เรียนภาษาไทยที่มหาวิทยาลัยมอสโค หลังจากนั้นหลายปี “วาเซีย” มีโอกาสเดินทางมาประเทศไทย ได้มาแวะเยี่ยมผมและนำไข่ปลาคาเวียร์มาฝากด้วย เป็นการแสดงความมีน้ำใจของ “คอมมิวนิสต์” ซึ่งไม่แตกต่างการแสดงน้ำใจของคนไทย

ห้องพักรับรอง

ทางเจ้าภาพจัดให้พักที่โรงแรมโซเวียตสกายาห้อง๓๐๑เป็นห้องชุดขนาดใหญ่ สวยงามมาก ท่านเอกอัครราชทูต ไวกูรณ์ ได้ตามมาที่ห้องพักรับรองด้วย เพื่อสรุปกำหนดการเยือนรัสเซีย และแนะนำคุณสวาสดิ์ วงษ์นรา ผู้ที่จะร่วมเดินทางไปกับคณะรัฐสภาไทยตลอดเวลาที่อยู่ในประเทศรัสเซีย

ประชุมพิจารณากำหนดการเยือนกับเอกอัครราชทูต

ชมกรุงมอสโค

เวลา ๑๘.๓๐ น. เดินทางโดยรถบัส มีรถพร้อมช่างภาพถ่ายภาพยนตร์เพื่อจัดทำข่าว แล่นไปข้างหน้าและถ่ายภาพตลอดทาง

การนำชมเมืองเพื่อให้ผู้มาเยือนได้รู้จักเป็นเบื้องต้น เมื่อมีแขกของรัฐสภามาเยือน ทางเราก็ปฏิบัติเช่นกัน

คณะของเราประกอบด้วย พลเอกปาโมชช์ ถาวรฉันท์ เสนาธิการทหาร วุฒิสมาชิก, พลเอกสืบ อักษรานุเคราะห์ เสนาธิการทหารบก วุฒิสมาชิก, พลโทพักตร์ มีนะกนิษฐ์ แม่ทัพภาค ๒ วุฒิสมาชิก, คุณปณิธาน เลิศฤทธิ์ เลขาธิการรัฐสภา, ดร.อภิชัย จันทรเสน เลขานุการประธานรัฐสภา, คุณจินดา เจริญพันธ์ เลขานุการคณะ

ผู้นำชมอธิบายเรื่องมอสโค

หลังจากชมวิวกรุงมอสโค ซึ่งมีขนาดใหญ่มาก ถนนแต่ละสายกว้าง มีหลายช่องทาง และมีช่องทางพิเศษซึ่งสงวนไว้เฉพาะบุคคลระดับสูงของรัสเซียและแขกเมืองสำคัญ การจราจรไม่หนาแน่น เพราะประชาชนสัญจรไปมาโดยรถใต้ดิน ซึ่งมีสถานีรถใต้ดินที่สวยงามและทันสมัยมาก

ฝ่ายรัสเซียพาคณะรัฐสภาไทยไปเลี้ยงอาหารค่ำที่โรงแรมอินเตอร์แนทเซอแนล

กำหนดการอย่างเป็นทางการเมื่อคณะถึงกรุงมอสโค

ลำดับแรก

พิธีวางพวงมาลา ณ สุสานเลนิน จัตุรัสแดง ทางสถานทูตไทยมี เอกอัครราชทูต ไวกูรณ์ เข้าร่วมพิธี

การจัดพิธีวางหรีดทำเป็นทางการ มีทหารแต่งตัวเต็มที่ ท่าทางเข้มแข็ง

หลังจากพิธีวางพวงมาลา ได้เข้าไปคารวะศพท่านเลนิน ภายในสุสาน และออกมาชมหลุมศพอดีตผู้นำของรัสเซียตามแนวกำแพงวังเครมลิน มี เบรสเนฟ และอันโตรปอฟ รวมอยู่ด้วย

ขณะวางพวงมาลา มีฝนตกพรำ ๆ ขณะนั้น มีประชาชนจำนวนมากมาเข้าแถวรอการเข้าเคารพศพท่านเลนินภายในสุสาน แต่คณะของเราได้สิทธิพิเศษในการเข้าเคารพศพท่านเลนิน ภายหลังการวางพวงมาลาเป็นการให้ความสำคัญลำดับแรก

การเข้าพบประธานสภาโซเวียตสูงสุด

หลังจากพิธีวางพวงมาลาที่สุสานเลนินแล้วได้เข้าพบนายโตลกูนอฟ ประธานสภาโซเวียตสูงสุด ที่พระราชวังเครมลิน ได้ถามถึงการต้อนรับและกำหนดการที่ได้จัดให้ หากทางคณะรัฐสภาไทยไม่พอใจอย่างไร ยินดีเปลี่ยนรายการให้ตามความประสงค์ ได้ตอบว่า ทางเรามีความพอใจกำหนดการดีแล้ว ทำให้ไม่มีปัญหายุ่งยากในการให้การต้อนรับ ซึ่งทางรัฐสภาไทยก็ได้ปฏิบัติทำนองเดียวกันเมื่อมีแขกมาเยือน

เข้าใจว่าประเทศรัสเซียมีประสบการณ์จากการต้อนรับคณะรัฐสภาไทย เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๒ ภายใต้การนำของ พลอากาศเอก หะริน หงสกุล ประธานรัฐสภา ซึ่งกำหนดการไม่เหมาะสม ทำความไม่พอใจให้แก่คณะรัฐสภาไทย ตั้งแต่เริ่มต้นการเยือน ซึ่งรายละเอียดการเยือนจะได้นำลงเป็นภาคพิเศษจากข้อเขียนของพลอากาศเอกหะริน หงสกุล ในหนังสือพระราชทานเพลิงศพเมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๑

การประชุมร่วมกันระหว่างคณะประธานสภาโซเวียตสูงสุด และคณะผู้แทนรัฐสภาไทย

การประชุมคราวนั้น นอกจากทั้งสองฝ่าย ต่างมีความเข้าใจซึ่งกันและกันดีขึ้นแล้ว บรรยากาศดีมาก มีการแลกเปลี่ยนของที่ระลึก โดยฝ่ายไทยมอบหนังสือพระที่นั่งอนันตสมาคมให้เป็นที่ระลึก

ในการประชุมหารืออย่างเป็นทางการได้มีการแลกเปลี่ยนความเข้าใจกัน โดยมีข้อความซึ่งได้ยินตลอดเวลาคือ ทำไมคนไทยจึงไม่ไว้ใจรัสเซียและคนรัสเซีย คำถามนี้ได้ถูกถามโดยประธานรัฐสภา ซึ่งแสดงความสงสัย ซึ่งได้อธิบายว่าเป็นความไม่เข้าใจของทั้งสองฝ่าย ซึ่งต่างมีความหวาดระแวงซึ่งกันและกัน การมาคราวนี้จึงต้องการให้เกิดมิตรภาพที่แท้จริงขึ้น

ได้มีการพบปะสนทนากับนายโตลกูนอฟ ประธานสภาสูงสุดโซเวียต รวมทั้งสมาชิกคณะกรรมการถาวรประจำสภาสูงสุดฯ ซึ่งในการนี้คณะผู้แทนของทั้งสองประเทศได้แลกเปลี่ยนข้อมูล ข่าวสาร ซึ่งกันและกันในด้านกิจกรรมที่กำลังดำเนินอยู่ของทั้งสองฝ่าย มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในปัญหาที่สำคัญต่าง ๆ ที่กำลังเกิดขึ้นในสถานการณ์โลกปัจจุบัน รวมทั้งประเด็นบางส่วนของความสัมพันธ์ระหว่างสหภาพโซเวียตและประเทศไทย ผู้แทนสภาสูงสุดแห่งสหภาพรัสเซียและผู้แทนรัฐสภาของประเทศไทย ต่างก็ได้ตระหนักถึงความแตกต่างของท่าทีของทั้งสองประเทศต่อการแก้ไขปัญหา

ระหว่างประเทศในแต่ละเรื่อง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ต้องไม่เป็นอุปสรรคในการพัฒนาความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศในระดับรัฐบาลและประชาชน

ในการหารือถึงปัญหาระหว่างประเทศ ทั้งสองฝ่ายต่างมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับสถานการณ์โลกในปัจจุบัน ซึ่งมีความซับซ้อนและเสี่ยงต่อการทวีความรุนแรง มีความวิตกกังวลเกี่ยวกับภาวะความตึงเครียดในภูมิภาคต่าง ๆ ที่เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งในทวีปอาเซีย คณะผู้แทนของทั้งสองฝ่ายจึงได้กล่าวถึงความจำเป็นของการสานต่อความพยายามอย่างจริงจังในเรื่องการเสริมสร้างความสงบสุขของนานาประเทศ รวมทั้งขจัดภัยคุกคามที่ก่อให้เกิดความเสียหายจากนิวเคลียร์ และการเสริมสร้างความมั่นคง รวมทั้งความสงบสุขระหว่างประเทศ ทั้งสองฝ่ายเน้นย้ำว่าสมาชิกรัฐสภาของทั้งสองประเทศมีความสามารถที่จะแก้ปัญหาสำคัญและเร่งด่วนนี้ ซึ่งกำลังเกิดขึ้นกับมวลมนุษยชาติ

นอกจากนี้ ยังได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความตึงเครียดที่ยังคงมีอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีการให้ความเชื่อมั่นว่า การแก้ไขสถานการณ์การขัดแย้งในภูมิภาค การเสริมสร้างบรรยากาศของความไว้เนื้อเชื่อใจ และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ เป็นสิ่งที่ทุกประเทศในภูมิภาคนี้ต้องการ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะช่วยเพิ่มความมั่นคงและความสงบสุขในทวีปเอเชีย ตลอดจนทั่วไป

นอกจากนี้ ตัวแทนของสภาสูงสุดแห่งสหภาพสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียต ยังได้เน้นย้ำว่า สหภาพโซเวียตส่งเสริมการดำเนินการทางการเมืองในการแก้ไขกับสถานการณ์ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ และส่งเสริมให้ภูมิภาคดังกล่าวเป็นภูมิภาคแห่งความสงบสุขและการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและมีความร่วมมือกัน

ประธานสภาโซเวียตสูงสุด เชิญชมภายในพระราชวังซึ่งเริ่มสร้างในสมัยพระเจ้า IVAN ที่ ๔ เมื่อ ค.ศ.๑๕ และมีการต่อเติมเรื่อยมา โดยนำชมด้วยตนเองพร้อมกับภัณฑารักษ์ของพระราชวัง

ชมห้องประชุมสภาสร้างใน พ.ศ.๒๔๗๗ (ค.ศ.๑๙๓๔) มีที่นั่งสมาชิกได้ ๒,๕๐๐ คน

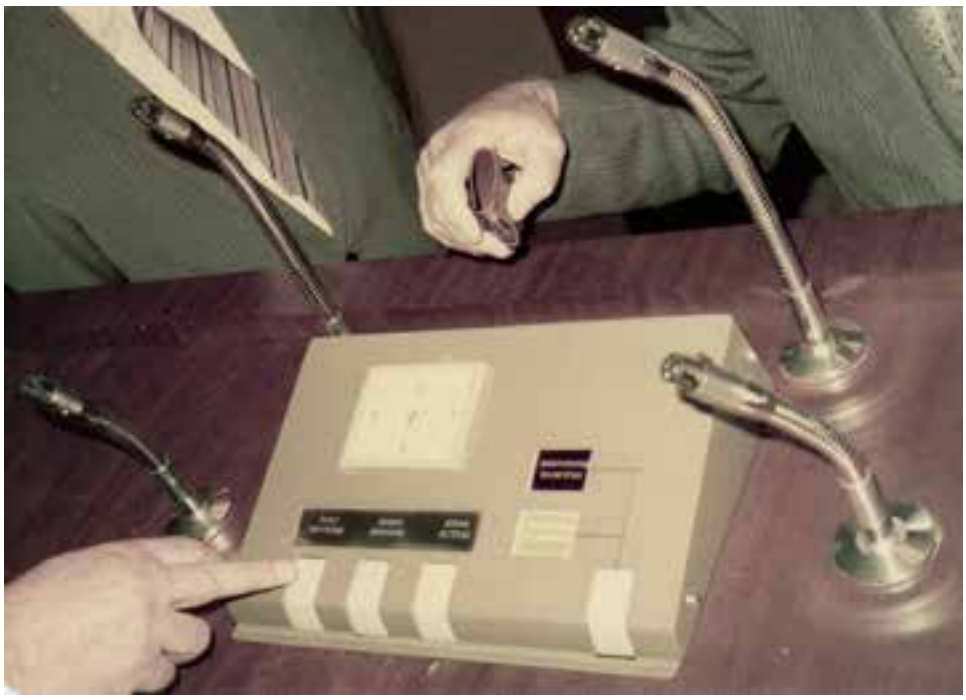

นายพิทซูสคิน แสดงวิธีการใช้เครื่องมือในห้องประชุม

นายพิทซูสคินแสดงวิธีการใช้เครื่องมือในห้องประชุม

บนบัลลังค์ประธานสภา ขวามือของผมคือ นายพิทซูสคิน สมาชิกรัฐสภา, ล่ามไทย-รัสเซีย นายวาซิลี ตูมองตีฟ (วาเซีย) ด้านหลังบัลลังก์ของประธานสภา มีภาพท่านเลนินอยู่ในท่ายืน หน้าบัลลังก์มีสัญลักษณ์ของสภา

การนำชมพระราชวังเครมลิน
ชั้น ๑ เป็นห้องรับแขก มีเตาผิงทำจากหินมาลาไคท์จากเทือกเขายูราล
และหินอ่อนจากอิตาลี

ห้องทำงานของประธานสภา มีงานของ ฟาบาเซ่ หลายชิ้น บางชิ้นทำเป็นนาฬิกา
เคยส่งไปประกวดที่ฝรั่งเศสได้รับรางวัลที่ ๑

ชั้น ๒ เป็นท้องพระโรงและห้องโถงต่าง ๆ มีโต๊ะทำด้วยหินชนิดต่าง ๆ ในรัสเซีย พื้นเป็นหินอ่อนสีดำ ลายดอกกุหลาบเป็นหินมีค่าสีต่าง ๆ เช่น ลาพีซ, มาลาไคท์, คอรัล, หยก เป็นต้น

ชั้น ๓ เป็นที่ประทับส่วนพระองค์ของพระเจ้าแผ่นดินต้นราชวงศ์โรมานอฟ (ศ.๑๗) สีตามผนังสวยงามมาก หน้าต่างเป็น stain glass ช่องเล็ก ๆ ข้างห้องบรรทมมี chapel เล็ก ๆ คล้ายกับเป็นห้องพระ

ท้องพระโรงเก่า พระเจ้าปีเตอร์มหาราชเคยจัดงานฉลองชัยชนะที่นี่ และในสมัยโบราณ ห้องนี้ห้ามผู้หญิงเข้า มีช่องให้ผู้หญิงแอบดูพิธีการได้

ตามฝาผนังเป็นรูปวาดจากคัมภีร์ไบเบิ้ล Chandelier ตามห้องต่าง ๆ ใหญ่โตสวยงาม ในแต่ละห้องรูปร่างของ Chandelier จะไม่เหมือนกัน เลนินเคยอยู่ที่พระราชวังนี้ ๔ ปี

ไปเยี่ยมสมาคมมิตรภาพ (Freindship association) (นายกเป็นผู้หญิง) โซเวียตตั้งสมาคมมิตรภาพ USSR-THAILAND มาหลายปีแล้ว

การแลกเปลี่ยนของที่ระลึกกับนายกสมาคมฯ

ไปเยี่ยมคารวะนายกเทศมนตรีกรุงมอสโค ที่ศาลาว่าการเทศบาล ซึ่งตั้งอยู่ที่ Soviet square

หน้าศาลาว่าการเทศบาลมีอนุสาวรีย์ของ ยูริ โตลกอรูกี้ ประธานาธิบดีคนแรกของรัสเซีย

ตัวตึกศาลาว่าการแห่งนี้เคยถูกเคลื่อนย้ายออกไปห่างจากที่เดิมหลายสิบเมตร เพื่อขยายถนนให้กว้างขึ้น โดยใช้เวลาเคลื่อนย้ายเพียงคืนเดียว (ถ้ารื้อแล้วสร้างใหม่จะต้องใช้เวลามาก และไม่สามารถรักษารูปแบบและเอกลักษณ์เดิมไว้ได้)

นายกเทศมนตรีคนนี้ดำรงตำแหน่งมาถึง ๒๒ ปีแล้ว เคยเข้าเฝ้าสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา สยามบรมราชกุมารี (พระอิสริยยศในขณะนั้น) ที่กรุงเทพฯ

ที่ห้องรับรองจัดเป็นพิพิธภัณฑ์ของที่ระลึกที่ได้รับจากประเทศต่าง ๆ

ห้องโถงบันไดมีรูป เลนิน กำลังยืนปราศรัยที่ระเบียงตึกศาลาว่าการเทศบาลหลังเดิมก่อนการเคลื่อนย้ายตึก โดยถนนในขณะนั้นแคบมาก

เวลา ๑๘.๐๐ น. ออกเดินทางไปเมืองเคียฟ

เวลา ๑๙.๓๐ น. ถึงเมืองเคียฟใช้เวลาเดินทาง ๑ ชั่วโมง ๑๐ นาที ระยะทาง ๗๖๐ กิโลเมตร ประธานรัฐสภารัฐยูเครนและรอง นายกเทศมนตรีของเมืองเคียฟ (เป็นผู้หญิง) มาต้อนรับที่สนามบิน

เจ้าภาพนำไปพักที่โรงแรม Zhonefskaya Hotel เป็นห้องชุดที่สวยงาม มีหลายห้อง เฟอร์นิเจอร์โชว์เนื้อไม้

วันพุธที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๒๗

เวลา ๐๙.๐๐ น. เข้าพบประธานาธิบดียูเครน

ทักทายกับประธานาธิบดี (คนขวา)

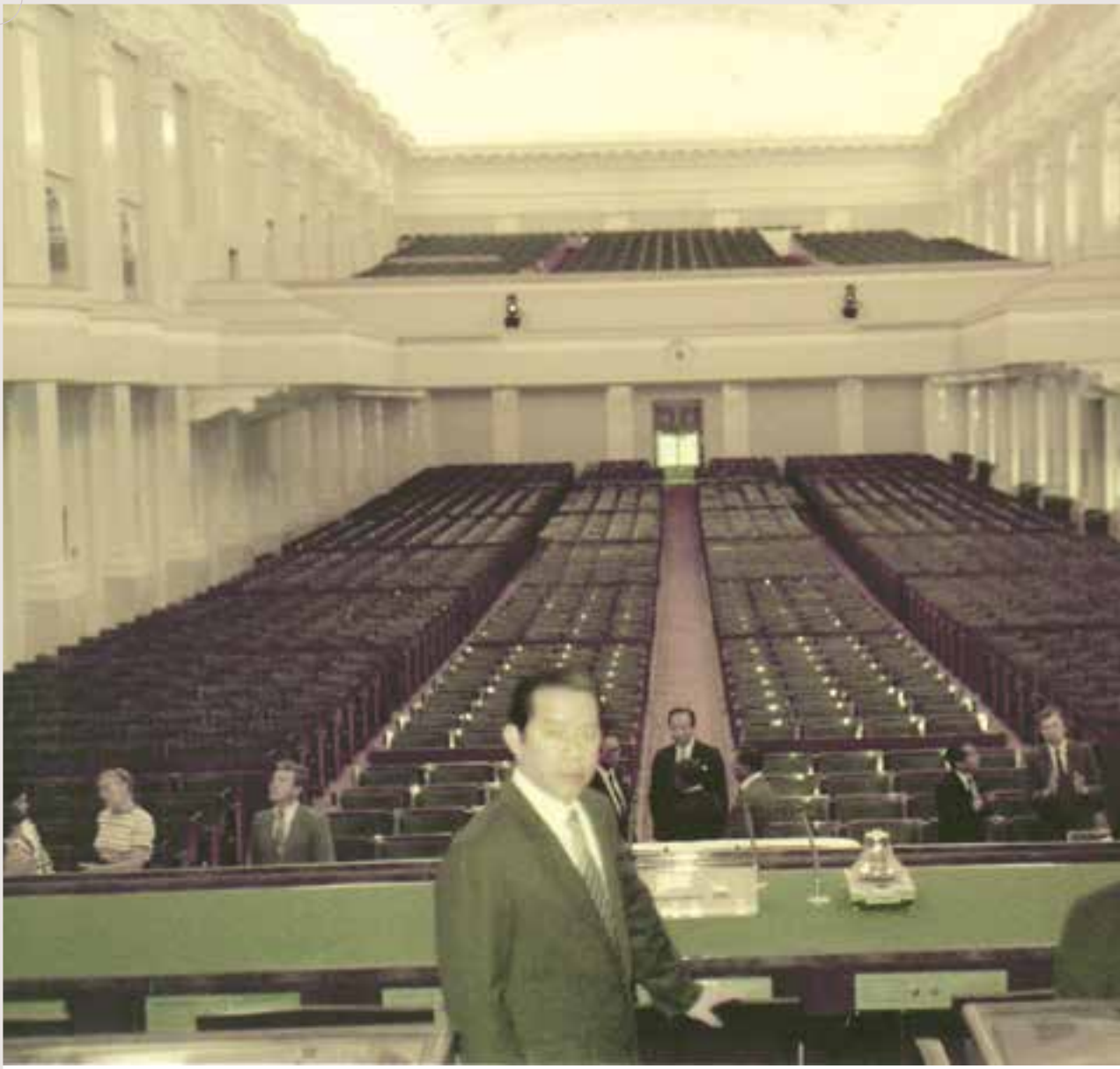

นำชมห้องประชุมสภา โดยประธานาธิบดียูเครน ให้เกียรตินำชมด้วยตัวเอง

ในภาพประธานาธิบดีที่ ๓ จากซ้าย และนายกเทศมนตรีเป็นผู้หญิงนำชมรัฐสภา
ด้วยตัวเอง ซ้ายมือ คือพลเอกสืบ อักษรานุเคราะห์ - พลโทพักตร์ มีนะกนิษฐ์
ขวาสุด คุณปณิธาน เลิศฤทธิ์ เลขาธิการรัฐสภา

ดูการประดิษฐ์ของเล็ก ๆ ที่มองด้วยตาเปล่าไม่เห็น ต้องส่องดูด้วยกล้องจุลทรรศน์
สถาปนิกคนทำชื่อ “ซีครีสตี้”

นอกเหนือจากการเยือนกรุงมอสโค คณะผู้แทนจากประเทศไทยยังได้ไปเยือนสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียตยูเครน เหล่าคณะผู้แทนได้เรียนรู้การทำงานขององค์กรของรัฐ รวมทั้งความสำเร็จของยูเครนในด้านการส่งเสริมสร้างเศรษฐกิจและส่งเสริมวัฒนธรรม

ประธานสภาเป็นเจ้าภาพเลี้ยงรับรอง

เสร็จจากงานเลี้ยงประธานสภาเป็นเจ้าภาพ คณะของเราออกจากอาคารรับรองของสภา
ตรงไป Borispol Airport กลับกรุงมอสโค

สถานีรถไฟใต้ดินแห่งหนึ่งที่มอสโค

เสร็จจากงานเลี้ยง ประธานสภาเป็นเจ้าภาพออกจากทำเนียบรับรองของสภาตรงไป “Borispol airport” กลับกรุงมอสโค

๑๖.๔๐ น. ถึงสนามบินกรุงมอสโคมา Vnukovo Airport

สถานีรถไฟใต้ดินแห่งหนึ่งที่กรุงมอสโค

๒๐.๐๐ น. ชมรถใต้ดินกรุงมอสโค (Metro) รถไฟใต้ดินกรุงมอสโคมีสถานีที่สวยงามมาก บางสถานีเสมือนกับจำลองพระราชวังเครมลิน ลงมาไว้ใต้ดิน ทำให้คณะเราตื่นตาตื่นใจมาก และคิดว่าเมื่อไรกรุงเทพฯ เราจะมีรถใต้ดินบ้าง อย่างไรก็ตาม หลังจากนั้น เกือบสามสิบปีเราก็มี รถไฟใต้ดินเปิดใช้บริการเช่นเดียวกับมอสโค ปารีส ลอนดอน นิวยอร์ค โตเกียว

รถไฟใต้ดินสายแรกเริ่มดำเนินการและให้บริการเมื่อ ๑๕ พฤษภาคม ค.ศ.๑๙๓๕ ปัจจุบันมีรถใต้ดินจำนวน ๑๒ สาย รวม ๑๙๔ สถานี ระยะทาง ๓๒๕.๔ กิโลเมตร

วันศุกร์ที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๒๗

เข้าเยี่ยมคารวะนายวาสิลี คุทเนสซอฟ รองประธานคณะอภิมุขสูงสุด คนที่ ๑ มีฐานะเป็นรองประธานาธิบดี ทำการแทนประธานคณะอภิมุขสูงสุด ซึ่งป่วยอยู่โรงพยาบาล

ภาพการเข้าเยี่ยมชมและการประชุมร่วมกัน

---

*คณะอภิมุขสูงสุด (The Residents of The Supreme Soviet) โดยมี นาย คอนสแตนติน เชรเนนโก เป็นประธาน นายวาสิลี คุทเนสซอฟ เป็นรองประธาน คนที่ ๑ ฐานะเป็นประธานาธิบดีของรัฐ

ในขณะนั้น ท่านคุทเนสซอฟ ทำหน้าที่ประมุขสูงสุดของสหภาพโซเวียตรัสเซีย ทำการแทนประธาน ซึ่งสุขภาพไม่ดี อายุมากแล้วและป่วยอยู่ บุคลิกลักษณะเป็นผู้ใหญ่ที่มีเมตตา น่านับถือ เป็นกันเอง มีมารยาทงาม เมื่อเสร็จการพบปะ ท่านเดินออกมาส่งถึงหน้าห้อง ซึ่งคณะทำงานของท่านแจ้งว่าปกติท่านอายุมากแล้ว มักจะส่งแขกที่ห้องทำงาน กรณีนี้ถือเป็นกรณีพิเศษ

ในการพบปะหารือครั้งนี้ ประกอบด้วยนายโตลกูนอฟ ประธานสภาโซเวียตสูงสุด คณะกรรมาธิการถาวรของสภาโซเวียตสูงสุดที่ Palace of Congress ในบริเวณพระราชวังเครมลิน

ในการสนทนาที่เกิดขึ้นนั้น ได้มีการเน้นย้ำถึงประเด็นสำคัญก่อนหน้านี้ ซึ่งมีการยกขึ้นมากล่าวในคำแถลงของนาย คา อู เซียร์เบนโต เลขาธิการใหญ่ คณะกรรมการกลางพรรคคอมมิวนิสต์แห่งสหภาพสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียต ประธานสภาสูงสุดแห่งสหภาพสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียต โดยได้มุ่งประเด็นไปที่เรื่องสถานการณ์ด้านสุขอนามัยระหว่างประเทศ การควบคุมการสะสมอาวุธ โดยเฉพาะอาวุธนิวเคลียร์และการป้องกันไม่ให้เกิดสงครามนิวเคลียร์

๑๓.๓๐ น. ประธานสภาโซเวียตสูงสุดเป็นเจ้าภาพจัดเลี้ยงอาหารกลางวันในพระราชวังเครมลิน

ท่านทูตเล่าให้ฟังว่า เป็นทูตมาเกือบ ๔ ปี ไม่เคยมีโอกาสเข้ามาถึงสถานที่ที่เป็นส่วนด้านในของพระราชวัง และเข้าร่วมงานเลี้ยงเลย

L U N C H E O N

Caviar
Assorted fish
Chicken with fruit
Vegetables

Clear soup with raviolis
Steamed sturgeon with crabs
Fried brisket of pork

Ice-cream with almond
Fruit
Tea, coffee

Moscow, Kremlin
August 3, 1984

ณ ที่พักรับรอง เวลา ๑๕.๐๐ น. ให้สัมภาษณ์สื่อมวลชน เป็นการสัมภาษณ์สด (ไม่มีสคริฟท์) ตลอดเวลาการเยือนของคณะผู้แทนรัฐสภาไทย สถานีโทรทัศน์และวิทยุรายงานข่าวโดยตลอด

คำถาม-คำตอบ เป็นเช่นเดียวกันกับที่มีการถาม-ตอบ ตลอดการพบปะหารือ ได้แก่ ข้อสงสัยที่ว่าทำไมคนไทยไม่ไว้ใจรัสเซีย ซึ่งตอบเหมือนทุกครั้งว่าเพราะรัสเซียทำตนเป็นคนลึกลับไม่นิยมการพบปะกับบุคคลโดยทั่วไป การแก้ไขคือเปิดตาและเปิดใจ ยึดถือมิตรภาพและความจริงใจเป็นสำคัญ

งานเลี้ยงรับรองที่สถานทูตไทย

๑๘.๐๐-๒๐.๐๐ น. ท่านเอกอัครราชทูตจัดงานเลี้ยงรับรองเป็นเกียรติแก่คณะผู้แทนรัฐสภาไทยที่สถานเอกอัครราชทูต

ทำเนียบทูตไทยที่กรุงมอสโคนี้ เป็นบ้านเก่ามีห้องมากมายกว่า ๒๐ห้อง มีสวนดอกไม้ บ่อน้ำ สนามหญ้าหลังบ้าน มีประวัติว่าเคยเป็นบ้านเก่าของนายครุสซอฟด้วย

ท่านทูตเชิญทูตในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิค นายกสมาคมมิตรภาพโซเวียตไทย เจ้าหน้าที่ฝ่ายรัสเซียที่ร่วมกับคณะโดยตลอด เจ้าหน้าที่สถานทูตไทยทั้งหมดและคู่สมรส แขกที่สำคัญที่สุดของงาน ได้แก่ นายโตลกูนอฟ ประธานสภาโซเวียตสูงสุด ซึ่งปกติไม่ได้ไปร่วมงานตามคำเชิญของสถานทูตทุกแห่งเพราะสถานทูตมีมาก

ดังนั้น การที่ประธานสภาสูงสุดมาในงานถือว่าเป็นการให้เกียรติมาก

นายโตลกูนอฟ ประธานสภาสูงสุด กับคุณมณฑินี มงคลนาวิน

ต้อนรับนายกสมาคมมิตรภาพไทย-รัสเซีย

นายโตลกูนอฟ ประธานสภาโซเวียตสูงสุดในงานเลี้ยงรับรอง น่าสังเกตุว่า นายโตลกูนอฟมีหน้าตายิ้มแย้ม แจ่มใส อารมณ์ดีตลอดเวลา โดยเฉพาะเมื่อถามเรื่องครอบครัว ท่านบอกว่า วันรุ่งขึ้นจะไปเยี่ยมหลานเล็กที่ต่างเมืองพร้อมกับอวดภาพถ่ายหลานจากกระเป๋าสตางค์ เหมือนพฤติกรรมของพวกเราคนไทย ทำให้ลบล้างความรู้สึกหวาดกลัว และหวาดระแวงหมดสิ้นไป จากการเยือนครั้งนี้

ถ่ายภาพร่วมกับข้าราชการสถานทูตไทยและครอบครัว
ณ สถานทูตไทย กรุงมอสโค เป็นงานเลี้ยงภายใน
เฉพาะคนไทยที่เป็นข้าราชการสถานทูตและครอบครัว

วันเสาร์ที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๒๗

๐๙.๓๐ น. ออกเดินทางโดยเครื่องแอโร่ฟล็อตไป Warsaw Poland เพื่อไปเยี่ยมเป็นทางการประเทศที่สอง

นายโตลกูนอฟ ประธานสภาโซเวียตสูงสุดไปส่งที่สนามบินด้วยตนเอง ฝ่ายไทยท่านทูตเป็นหัวหน้า พร้อมด้วยข้าราชการสถานทูต

เป็นที่น่าสังเกตว่า ท่านประธานสภาโซเวียตสูงสุดให้เกียรติแก่คณะของเรามาก สังเกตดูเป็นการกระทำด้วยความจริงใจ ทำให้ไม่มีความรู้สึกว่า กำลังอยู่กับผู้นำระดับสูงของคอมมิวนิสต์ เพราะให้เกียรติคณะของเราโดยไปรับ-ส่งที่สนามบิน ดูแลจนเครื่องบินออกจากสนามบิน ซึ่งนี่ไม่น่าจะเป็นพฤติกรรมของคอมมิวนิสต์ ระดับนี้

สมควรให้มีการนำไปถ่ายทอดให้บุคคลสำคัญฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายทหารได้มีความเข้าใจที่ดีขึ้น ปรากฏว่า เครื่องบินเลื่อนกำหนดการเดินทางออกไปประมาณ ๔๐ นาที ตามปกติเมื่อร่ำลาและพร้อมออกเดินทาง ฝ่ายเจ้าภาพจะเดินทางกลับปรากฏว่าเมื่อทราบว่าเครื่องบินเลื่อนกำหนดเดินทาง ท่านประธานสภาโซเวียตสูงสุดได้ร่วมรอเครื่องบินอยู่ด้วยและมีการเลี้ยงกาแฟระหว่างรอ

คณะผู้แทนรัฐสภาไทยคณะนี้ประกอบด้วยวุฒิสมาชิกซึ่งยังคงดำรงตำแหน่งสูงในกองทัพ ได้ปฏิบัติตนอย่างสมเกียรติ ให้ความร่วมมือดีมาก ทำให้ฝ่ายรัสเซียแปลกใจที่คณะผู้แทนรัฐสภาไทย มีหัวหน้าคณะเป็นพลเรือน แต่คณะผู้แทนอื่นเป็นนายทหารระดับสูงซึ่งมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมาก

ทางคณะผู้แทนฝ่ายทหารก็พอใจมาก และมีความเข้าใจฝ่ายรัสเซียมากขึ้น ลบภาพความน่ากลัวและไม่ไว้วางใจทิ้งไป

จากซ้าย ท่านทูตไวกูรณ์-ภริยา, คุณมณฑินี-ผม และท่านประธานสภาสูงสุด
(ข้างหลังคือล่าม)

สรุปผลสำเร็จของการไปเยือนรัฐสภาสหพันธรัฐรัสเซีย

ฝ่ายท่านทูตเองแจ้งว่า การเยือนของคณะรัฐสภา นอกจากได้ผลดีโดยรวมแล้ว ยังเป็นผลดีแก่ทางสถานทูตที่ทำให้ฝ่ายรัสเซียให้ความคุ้นเคยดีขึ้น

ตลอดเวลา ไม่เคยมีผู้นำระดับสูงมางานที่สถานเอกอัครราชทูตไทยเลย ครั้งนี้เป็นครั้งแรก ผลดีที่ตามมาอีกประการหนึ่งคือ การติดต่อกับทางฝ่ายรัสเซีย มีความสะดวกและคุ้นเคยขึ้น เมื่อกลับประเทศไทยแล้วผมได้ถ่ายทอดบรรยากาศและความสำเร็จในการเยือนให้พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ทราบ และเสนอแนะว่า ฝ่ายรัฐบาลควรดำเนินการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกันให้กระชับขึ้น โดยเฉพาะท่านนายกรัฐมนตรี ควรถือโอกาสไปเยือนรัสเซีย ซึ่งน่าจะสร้างความสัมพันธ์ให้ดีมากขึ้น

บทสงท้าย

ผมดีใจที่ภารกิจเพื่อชาติอีกเรื่องหนึ่งคือ การเยือนสหภาพโซเวียตประสบความสำเร็จด้วยดี คณะผู้แทนฝ่ายทหารและฝ่ายความมั่นคงที่ร่วมอยู่ในคณะผู้แทนรัฐสภาไทย ได้ร่วมแสดงความยินดีและเห็นด้วยว่าการเยือนประเทศรัสเซียคราวนี้ มีผลดีต่อความสัมพันธ์ของทั้งสองประเทศมาก

มีข้อสังเกตบางประการที่น่าจะมีผลต่อความสัมพันธ์คือ “นโยบายเปิดกว้าง” (The Openness) ของรัสเซีย สอดคล้องกับที่ผมเน้นย้ำต่อฝ่ายรัสเซียทุกครั้ง โดยเฉพาะเมื่อคราวให้สัมภาษณ์ทางโทรทัศน์ในวันสุดท้ายของการเยือนคือ ขอให้ฝ่ายรัสเซีย “เปิดใจ” เพื่อขจัดข้อระแวงสงสัย ซึ่งฝ่ายรัสเซียได้ตอบสนองด้วยดี เพราะสถานทูตรัสเซียไม่ใช่ดินแดนลึกลับอีกต่อไป มีการเปิดกว้างรับการเยี่ยมเยือนจากทุกฝ่ายเหมือนสถานทูตประเทศอื่น ๆ ในประเทศไทย

และที่สำคัญที่สุด มีการแต่งตั้งเอกอัครราชทูตคนใหม่คือ นายวาเลนติน เปโตรวิทซ์ กาชาคกิ้น ซึ่งเข้าพบเยี่ยมคารวะผม เมื่อวันศุกร์ที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๒๗ ภายหลังการเยือนรัสเซียของผม

ทูตคนนี้ มีคุณสมบัติพิเศษคือ มีอุปนิสัยเปิดเผย ร่าเริง พูดภาษาต่างประเทศได้ ทั้งภาษาอังกฤษ และภาษาฝรั่งเศส สูบบุหรี่อเมริกัน ไม่ทำตัวเป็นบุคคลลึกลับเหมือนทูตคนก่อน ๆ ทำให้มีความสนิทสนม คุ้นเคย มีการแลกเปลี่ยนการเลี้ยงตอบแทนกันบ่อยครั้ง ทั้งที่บ้านผมเองและที่สถานทูต ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่ไม่เคยปรากฏมาก่อนบ่อยนัก

อนึ่ง ก่อนที่จะจบรายงานการไปเยือนสหภาพโซเวียตฉบับนี้ ผมได้พบเอกสารการไปเยือนประเทศรัสเซียของบุคคลสำคัญของประเทศไทยรวมสองท่าน ท่านแรกคือ พลอากาศเอก หะริน หงสกุล ประธานรัฐสภา ที่นำคณะไปเยือนประเทศรัสเซียเมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยจัดพิมพ์ข้อเขียนของท่านลงในหนังสืออนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งผมขออนุญาตคัดลอกมาลง โดยรักษาต้นฉบับเดิมไว้ทั้งหมด

บุคคลสำคัญท่านที่สองคือ การเยือนประเทศรัสเซียของ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี ดังปรากฏตามข้อความในหนังสือ “รัฐบุรุษชื่อเปรม”

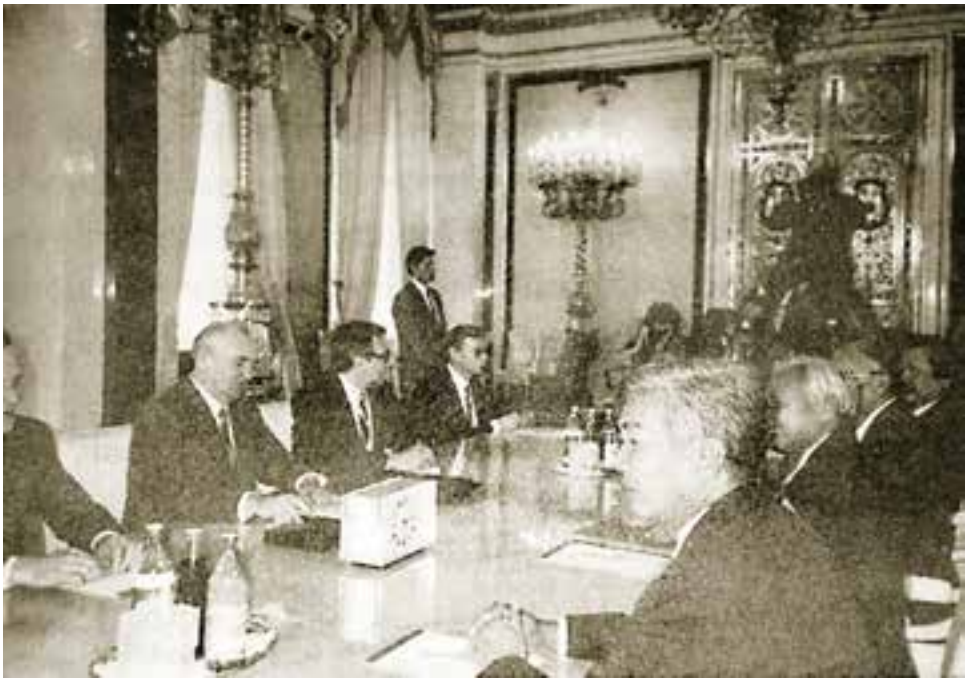

ภาคพิเศษ

ข้อเขียนในการเยือนต่างประเทศ โดย พลอากาศเอก หะริน หงสกุล อดีตประธานรัฐสภา พิมพ์ในหนังสืองานพระราชทานเพลิงศพ เมื่อเดือนเมษายน ๒๕๕๑ ณ วัดพระศรีมหาธาตุ บางเขน กรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะข้อเขียนเกี่ยวกับการเยือนสหภาพโซเวียต หน้า ๒๑๖-๒๒๐ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งเป็นเรื่องน่ารู้เกี่ยวกับเรื่องราวในการเยือนต่างประเทศ

เยือนต่างประเทศ

พลอากาศเอก หะริน หงสกุล

นอกจากการไปประชุมสหภาพรัฐสภาทั้ง ๓ แห่งแล้ว ผมยังได้รับเชิญไปพบกับประธานาธิบดี นายกรัฐมนตรีและประธานรัฐสภาอีกหลายประเทศอย่างเป็นทางการ จะฝอยมากก็รำคาญเปล่าๆ เหมือนสารคดีท่องเที่ยว เก็บเอาไว้เขียนขายหนังสือพิมพ์ทีหลังจะดีกว่ากระมัง ตอนนี้จะเล่าแต่สิ่งละอันพันละน้อยที่มันผิดธรรมดาไปบ้าง

เมื่อเขาอุปโลกให้ผมเป็นหัวหน้าคณะรัฐสภาของ ๕ ชาติอาเซียนไปเยือนประเทศออสเตรเลียนั้น จะต้องไปเยี่ยมหลายรัฐและหลายเมือง จะต้องลงไปในเหมืองถ่านหิน ไปลองร่อนทองแดง ไปตัดขนแกะ และรีดนมวัว โปรแกรมมันเป็นทางการไปหมด และก็มีเลี้ยงกันทั้งกลางวันทั้งเย็นที่จะต้องมีสปีชกันทุกมื้อ ผมก็ ตกลงกับหัวหน้าคณะประเทศต่าง ๆ ว่า เราผลัดกันสปีช ตอบเจ้าภาพคนละครั้ง เวียนกันไปตามลำดับอักษรชื่อประเทศ เขาก็ตกลงกัน แต่พอเอาเข้าจริง หลังจากผมพูดก็ถึงเวรอินโดนีเซียเจ้าภาพพูดแล้วก็นิ่งกันหมด หัวหน้าคณะอินโดนีเซียก็บอกว่ามาร์แชล หะริน ว่าไปก่อนก็แล้วกัน คราวต่อไปถึงเวรมาเลเซียเขาก็ลุกขึ้นยืนถือแก้วอย่างสง่าผ่าเผย

กล่าวว่าต่อไปนี้ Air Chief Marshall Harin หัวหน้าคณะของเราจะกล่าวตอบเป็นเสียยังนี้จนครบรอบแล้วก็เป็นอันว่ายกให้ผมพูดคนเดียวตลอดรายการ ผมก็เบื่อเต็มทน หลาย ๆ วันเข้า ก็งัดเอาโจ๊กซ้ำๆ ออกมาเล่า เพื่อนก็ต่อว่าว่าเรื่องนี้ฟังแล้วผมแย้งว่าก็เจ้าภาพเขายังไม่ได้ฟังนี่หว่ามันห่างกับคราวก่อนตั้งหลายวันและหลายเมือง พวกนั้นก็ว่าออสเตรเลียนยังไม่เคยฟังก็จริง แต่พวกอั๊วฟังจนเบื่อแล้ว

ขนาดเป็นหัวหน้าเพียง ๕ ชาติยังเพียงนี้ แปลกดีเนาะ

คราวไปรัสเซียซิครับ ต้องใช้กำลังภายในกันมากหน่อย เมื่อเรารับคำเชิญและกำหนดวันกันแน่นอนเตรียมการแล้ว ทูตของเขาในกรุงเทพฯ ก็มาบอกว่าเกิดข้อขัดข้องบ้างเล็กน้อยขอเลื่อนเวลาออกไปอีก พร้อมเมื่อไหร่จะบอกมาผมตอบเขาไปว่าไม่ต้องบอกก็ได้ เมื่อทางเขาไม่สะดวกเราก็ไม่ไปเท่านั้นเอง เพราะเราไม่ได้ขอไป เขาเป็นฝ่ายเชิญต่างหาก เป็นว่าเลิกแล้วต่อกันไป ผมก็แจ้งให้กระทรวงการต่างประเทศของเราทราบเรื่อง ต่อมาทูตก็ไปวิ่งทางกระทรวงการต่างประเทศว่า โปรดอย่ายกเลิกเลย มันจะเสียหายมาก ขอเลื่อนไปอีกอาทิตย์เดียวได้ไหม ผมก็บอกว่าพูดกันแล้วไงว่าไม่เลื่อนและไม่ไป เขาก็ลดเวลามาเหลือ ๓ วัน ทางกระทรวงการต่างประเทศเกรงจะเสียสัมพันธไมตรี บอกว่าเขาก็อ่อนมามากแล้วไม่ควรปฏิเสธผมจึงตกลงและในคณะก็เลือกเอาประธานกรรมาธิการทั้งของวุฒิสภาและสภาผู้แทนไปนี่เป็นเพียงยกแรก

เนื่องจากบริษัทการบินไทยของเรา ไม่มีกำหนดการบินไปมอสโคว์ เราจึงต้องไปต่อสายการบินเล็กในยุโรป เราก็อุตส่าห์เลือกแอโร่ฟล็อตของเขาเองซึ่งการบริการแย่มาก และเครื่องบินก็สกปรก แต่อยากจะเอาใจเจ้าของบ้าน

เขาไม่ได้มอบโปรแกรมการรับรองมาให้เราก่อน โดยบอกว่า มีการเปลี่ยนแปลงกันโดยกะทันหัน พอไปถึง ประธานรัฐสภาของเขามารับ พร้อม

กับเอกอัครราชทูตไทยของเราด้วย เขาก็พาตรงไป เครมลิน เลย โดยไม่ยอมให้เราเข้าที่พัก ขี้เยี่ยวล้างไม้ล้างมืออะไรทั้งนั้น ทั้งท่านทูตและทั้งคณะเรา ไปรับทราบโปรแกรมกันในวังเครมลิน รายการไหนไม่สะดวก ขอต่อรองอะไรกันไม่ได้ทั้งนั้น อ้างว่า เขาจัดเตรียมกันไว้แล้ว เสร็จแล้วก็นำชมวังเครมลินได้เลย ก่อนพาไปส่งโรงแรม

รายการไปต่างจังหวัดของเขาคือ พาไปคาซัคสถาน ซึ่งอยู่ใกล้เขตทวีปเอเชียซึ่งก็ไม่มีอะไรดูเป็นพิเศษ นอกจากการเกษตร และไปเยี่ยมโรงเรียนเด็ก ๆ ผมขอเปลี่ยนเป็นไป เลนินกราด เขาก็ไม่ยอม นอกจากนั้น ยังกำหนดให้เครื่องบินออกเวลาตีหนึ่งกว่า ถึงที่หมายปลายทางตีสี่ เป็นอันไม่ได้หลับได้นอนกันละ คืนนั้น เราไปกินข้าวที่สถานเอกอัครราชทูตไทย เขาจะมารับเวลาห้าทุ่มครึ่ง

ที่สถานเอกอัครราชทูตไทยนี้ เก่า และมีสิ่งชำรุดหลายแห่ง ขอซ่อมไปก็ไม่มีเจ้าหน้าที่มาซ่อมให้ เพราะกฎของเขามีอยู่ว่า เราจะไปจ้างใครเอาเองไม่ได้ จะทำอะไรต้องติดต่อไปทางรัฐบาล ให้เขาสั่งคนใช้หรือคนขับรถ ก็ต้องกระทรวงต่างประเทศส่งมาให้ มันก็พวกสายลับทั้งนั้น ถ้าคนใช้คนไหนดีนายจ้างชอบให้รางวี่รางวัลกัน มันก็สงสัยว่าจะเอาใจออกห่าง ต้องจัดการเปลี่ยนตัวทันที พอตอนที่ท่านนายกเกรียงศักดิ์จะไปเยือน เขารีบส่งคนงานมาซ่อมแซม ตกแต่งสถานทูตตามที่ท่านทูต แจ้งไปทันที ดูแลทั่วบริเวณทั้งสวน สนาม และรั้ว ที่ไม่ได้ขอให้ซ่อมด้วย ผมเลยเรียนท่านพูดไปว่า เค.จี.บี มันมาตรวจเช็คเครื่องบันทึกเสียงของมันน่ะ คงไม่มีเฉพาะตามห้องต่างๆ หรอก ไมโครโฟนเล็กตามขอบสนามก็คงมี

เราไปถึงคาซัคสถานตีสี่เศษ มีคนมารับพอสมควร พาไปโรงแรมให้เวลาล้างหน้าครึ่งชั่วโมง แล้วออกดูงานทันที ทั้ง ๆ ที่ไม่ได้นอนมาทั้งคืน ผมจึงขออนุญาตพวกเราว่าใครไม่สบายไม่ต้องไปก็ได้ ให้นอนพัก และภรรยาผม ก็ให้พักอยู่ในโรงแรมไม่ให้ไปด้วย เสียสุขภาพเปล่าๆ

แต่ยกสำคัญของกำลังภายในก็คือ ก่อนจะกลับ ผมถามเขาว่า ไม่มีรายการพบครุสซอฟหรือ เพราะผมไปที่ไหน ผมก็ได้พบประมุขของประเทศ ทั้งนั้น เขาทำเป็นตกใจ แล้วบอกว่า บังเอิญท่านผู้นำของเขาไม่ว่างในช่วงนั้น พอดี แต่เขาก็จัดให้พบ รองนายกรัฐมนตรี ผมถามว่า ตัวนายกไปไหนเล่า เขาก็บอกว่าติดราชการอยู่ต่างเมือง

เออวะ ที who ก็ที who

เมื่อหนังสือพิมพ์ ปราฟดา มาขอสัมภาษณ์ ผมก็บอกไปว่า ต้องรอให้สัมภาษณ์ต่อหน้าเอกอัครราชทูตไทย และต้องให้เจ้าหน้าที่ของผมบันทึกเสียงไว้ด้วย เพราะเกรงจะไปบิดเบือนคำสัมภาษณ์ เขาบอกว่า เขารอไม่ได้ก็เป็นอันไม่ได้ให้สัมภาษณ์

พอถึงตอนจะกลับ ประธานและรองประธานรัฐสภามาส่งที่สนามบิน เราได้บุ๊คสายการบิน เอส เอ เอส ไว้แต่แรกแล้ว เพราะออกจากนี่เราจะต้องไปเดนมาร์ค นัดเวลากับท่านทูตไทยในโคเปนเฮเกนไว้แล้ว ต่อจากนั้นจึงจะกลับกรุงเทพฯโดยการบินไทย

ยกนี้กะฟัดกันน่าดู

เขาบอกว่า เครื่องบิน เอส เอ เอส เต็ม เราจำเป็นจะต้องไปเดนมาร์คโดยสายการบิน แอโร่ฟล็อต ของเขา ซึ่งจะออกในเวลาใกล้เคียงกัน พวกเราก็เริ่มเอะอะ ว่าเป็นไปไม่ได้ เพราะเราได้จองที่ เอส เอ เอส และได้รับการยืนยัน (confirm) แล้ว เจ้าหน้าที่กระทรวงต่างประเทศ เขาบอกว่าเป็นหน้าที่ของเรา เมื่อมาถึงแล้วจะต้อง re-confirm กับสายการบินอีกที เลขานุการของผมก็บอกว่า มันจะเป็นไปได้อย่างไร พอมาถึง กระทรวงต่างประเทศ ก็เอาหนังสือเดินทางและตั๋วเครื่องบินของคณะเราไปเก็บไว้หมด บอกว่าจะดำเนินการให้ทุกอย่าง เพิ่งจะคืนมาเมื่อไม่ถึงครึ่งชั่วโมงนี้เอง และมีรายการ

แก้สายการบินซึ่งในช่อง confirm ของ เอส เอ เอส ก็เขียนไว้แล้วว่า OK เขายืนยันว่าเครื่องบินของ เอส เอ เอส ที่นั่งเต็ม ผมจึงบอกให้ไปตามผู้จัดการสายการบิน เอส เอ เอส มาพบ เพราะถ้าสายการบินนี้ รับจองคณะไว้แล้ว และเอาที่นั่งเราไปขายให้คนอื่นอีก ก็ผิดกฎของ IATA (สมาคมการบินโลก) จะต้องถูกปรับและถูกลงโทษ เขาอิดออดไม่ยอมนำผู้จัดการมาพบ พวกเราบางคนเกรงจะเสียเวลา และเป็นเรื่องใหญ่ บอกว่าช่างมันเถอะ ยังไง ๆ มันก็ถึงเดนมาร์คคืนนี้เหมือนกัน ประธานรัฐสภา ซึ่งมาคอยส่งและไม่ได้แสดงความคิดเห็นอะไร เห็นพวกเราเอะอะกันมาก ก็เข้ามาปลอบว่า เขาไม่รู้จะทำยังไงดี แต่เมื่อสอบถามครั้งสุดท้าย เอส เอ เอส พอมีที่ว่าง ๒-๓ ที่ นอกจากนั้นจะต้องไปแอโร่ฟล็อตตามที่เขากำหนด

ตอนนี้ ผมเลิกยิ้มทางการทูตแล้ว ผมบอกประธานรัฐสภาเขาว่า พวกเราไม่แยก จะต้องไปด้วยกันทั้งหมด โดยสายการบิน เอส เอ เอส

ท่านประธานถามว่า จะให้ท่านทำอย่างไร เมื่อเครื่องบินเขาเต็ม

ผมตอบว่า ท่านประธานครับ ก่อนผมจะมา ทางทูตของท่านในกรุงเทพฯ และ สายลับ เค จี บี ของท่าน คงรายงานประวัติของผมมาให้ทราบโดยละเอียดแล้ว ท่านลืมไปหรือครับ ว่าผมเคยเป็นรองประธานบริษัทเดินอากาศไทยมากว่า ๑๐ ปีแล้ว และเป็นกรรมการการบินพลเรือนของกระทรวงคมนาคมด้วย ผมรู้ดีว่า เมื่อ เอส เอ เอส รับจองที่นั่งของพวกผม แล้วเขาจะต้องให้ผมไป การที่เอาคนอื่นขึ้นไปแทนนั้น เป็นคำสั่งอันไม่ชอบของพวกท่าน เพราะท่านกำลังจะทำให้บริษัท เอส เอ เอส ถูก IATA ลงโทษด้วย เพราะผมจะโทรเลขฟ้องไปเดี๋ยวนี้แหละ

ท่านประธานนิ่งอึ้งไป มิตรภาพที่เล่นละครกันมาหลายวันกำลังจะหมดไป ส่วนภายนอก ที่บันไดเครื่องบินแอโร่ฟล็อตก็มีธงไทยกับธงรัสเซียประดับ มีช่างภาพหนังสือพิมพ์และโทรทัศน์กลุ่มใหญ่คอยถ่ายเวลาเราจะไป

ขึ้นเครื่อง ท่านประธานหันไปส่งภาษารัสเซียกับลูกน้องอยู่ครู่หนึ่ง แล้วบอกว่า เราขอโทษที่ทำให้เกิดความยุ่งยาก แต่เราไม่มีสิทธิ์ที่จะไปไล่ผู้โดยสารบนเครื่องบินลำนี้ลง

ท่านประธานครับ ผมรุกต่ออย่างหมดความเกรงใจ ในประเทศของท่านและในระบบเผด็จการ คอมมิวนิสต์ของท่าน อย่าว่าแต่ไล่ผู้โดยสารลงเลยครับ แม้จะสั่งให้โดดลงมาตาย หรือสั่งให้เครื่องบินแอโร่ฟล็อตระเบิดกลางอากาศ มันก็ต้องทำ แกโกรธหน้าแดงก่ำ หันไปตะคอกลูกน้องอยู่สักครู่ ก็เป็นอันว่าผู้โดยสารส่วนเกินต้องลงจากเครื่องบิน เอส เอ เอส เพื่อให้คณะเราขึ้นไปแทน ก่อนจะจากกัน ไปขึ้นเครื่องบินผมบอกกับเจ้าหน้าที่รัฐสภาว่า ถ้าต้องการจะโฆษณาด้วยการเตรียมกล้องถ่ายรูป ถ่ายหนัง ถ่ายโทรทัศน์ ไว้ที่แอโร่ฟล็อตอย่างนั้น บอกกับเราเสียดี ๆ เราจะยอมร่วมมือด้วย แต่อย่าใช้ลูกไม้

ยกสุดท้ายนี้ เราชนะครับ แต่ไปถึงเดนมาร์คช้าไป ๒ ชั่วโมง อาหารไทยของท่านเอกอัครราชทูตที่เตรียมไว้เป็นพิเศษ เราได้กินเมื่อเวลา ๒๓.๐๐ น

เรื่องกำลังภายในนี่ครับ บุญคุณมันต้องทดแทนและแค้นก็ต้องชำระ

ถึงแม้ผมเคยเป็นเพียงทูตทหาร ไม่ใช่ทูตใหญ่ แต่ผมก็รู้หลักการพูดว่าต้องถือหลัก Reciprocity คือถ้อยทีถ้อยปฏิบัติ เมื่อเขาเชิญเราไป เราก็เชิญเขามา แต่ผมก็ไม่ได้จัดรายการ ทรมานบันเทิงอย่างที่เขาทำกับเรา พรรคพวกที่ไปมอสโคว์ด้วยกันยุผมว่า ให้จัดรายการเดินขึ้นยอดภูเขาทอง เพื่อชมวิวพระนครด้วยก็จะดี และมีรายการเลี้ยงอาหารพื้นเมือง (อย่างที่เขาให้เรากินเนื้อม้าเนื้อแพะ) โดยให้กินลาบก้อย ส้มตำ แต่ผมเห็นว่ามันจะทารุณเกินไป

เขาจัดให้รองประธานสภา คนที่เคยรับผมขึ้นที่คาซัคสถาน เป็นหัวหน้าคณะมาเยือน ผมจัดโปรแกรมรับให้ดีพอสมควร แต่ไม่ได้ให้เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท และไม่ให้เยี่ยมคำนับนายกรัฐมนตรี คงขอให้พันเอก

ถนัดคอมันตร์ รองนายกรัฐมนตรี ซึ่งท่านก็กรุณาจะเลี้ยงอาหารกลางวันด้วยเอกอัครราชทูตเขาวิ่งเต้นเป็นการใหญ่ที่จะขอเข้าเฝ้าพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและขอพบนายกรัฐมนตรี

ผมถามเขาว่าเมื่อผมไปมอสโคว์นั้น เขาให้ผมพบครุสชอฟ และพบนายกรัฐมนตรีของเขาหรือเปล่า ทูตก็นิ่งแต่ไม่ละความพยายามเขาไปติดต่อทางกระทรวงการต่างประเทศขอให้ช่วยดำเนินการ ให้คณะของรองประธานของเขา ได้เข้าเฝ้า กระทรวงการต่างประเทศถามผมมา ผมก็ตอบไปว่า ผมไม่ยอมเป็นอันขาด ถ้ากระทรวงการต่างประเทศจะจัดให้เขาเข้าเฝ้า ก็ขอให้รับเป็นแขกของกระทรวงการต่างประเทศตลอดรายการ ทางรัฐสภาจะไม่ยุ่งด้วย แล้วผมก็เชิญทูตรัสเซียมาพบ ถามตรง ๆ ว่า ที่รองประธานสภาของเขามานี้ ใครเป็นคนเชิญ และต้องการจะเป็นแขกของใคร ถ้าท่านทูตต้องการจะให้กระทรวงการต่างประเทศจัดรายการอะไรให้ ก็ให้ไปเป็นแขกของกระทรวงการต่างประเทศ ทูตก็หน้าจ๋อยไป

เมื่อวันที่ฝ่ายเขาเลี้ยงรับรอง นักหนังสือพิมพ์ชื่อดังคนหนึ่งของไทยซึ่งพวกหนังสือพิมพ์ของเราก็รู้กันดีว่า เขาอยู่ค่ายไหนและใครอุปการะอยู่ได้มาต่อว่าผมว่า จัดรับเขาไม่สมเกียรติ ที่ไม่ให้เขาเข้าเฝ้า เพราะเขาไม่ใช่รองประธานรัฐสภาเฉย ๆ เขาเป็นรองประธานสภาเปรซีเดียมด้วย ผมจึงต้องตอบว่า อย่าว่าแต่รองประธานเลย ต่อให้ตัวประธานมา ผมก็ไม่จัดให้เข้าเฝ้า เพราะเมื่อเขาเชิญผมไป ผมเป็นตัวประธานแท้ ๆ เขายังไม่ให้พบกับประมุขของเขา

เอกอัครราชทูตกลัวจะเสียหน้า มาอ้อนวอนว่า ให้พบนายกรัฐมนตรีสักหน่อยแม้เพียง ๕ นาทีจะได้หรือไม่ ผมเลยใจอ่อน บอกว่าจะยอมให้ไปเยี่ยมคำนับท่านนายกได้ แต่เรื่องเจรจาทางการเมืองและเลี้ยงอาหารกลางวัน ต้องเป็นท่านรองนายกถนัด ท่านทูตก็ตกลงด้วยดี

ผมมันเป็นคนนิสัยเสียแก้ไม่หายอย่างนี้ล่ะครับ เมื่อคราวเป็นหัวหน้าคณะทูตทหารอากาศ ไปเยือนสหรัฐฯ พอไปถึงฮอนโนลูลู พลอากาศโท พิ้งค์กี้ เวตเซล แม่ทัพอากาศภาคแปซิฟิค ใส่เสื้อฮาวายมารับผมที่เครื่องบิน บอกว่าที่ไม่ได้แต่งเครื่องแบบมารับเพราะเป็นวันหยุด คือวันอาทิตย์ ผมก็ไม่ว่าอะไร พอท่านแม่ทัพคนนั้นมาเมืองไทย ผู้บัญชาการท่านให้ผมเป็นผู้รับรองบังเอิญวันกลับของเขาเป็นวันอาทิตย์ ทางกองทัพอากาศจัดกองเกียรติยศให้เอกอัครราชทูตอเมริกันก็มาส่ง ผมพาลูก ๆ ไปส่งด้วย ใส่เสื้อฮาวายกันทั้งครอบครัว ทีแรกเอกอัครราชทูต ดูท่าไม่พอใจ ว่าผมไม่ให้เกียรติ ผมก็พูดกับท่านนายพลว่า วันนี้เป็นวันหยุด ผมต้องพา ลูก ๆ ไปเที่ยว ก็เลยไม่ได้แต่งเครื่องแบบมา แกนิ่งคิดอยู่สักครู่แล้วก็หัวเราะออกมาดังลั่น เล่าให้เอกอัครราชทูตอเมริกันฟังถึงความหลัง พลอยทำให้ทูตหัวเราะไปด้วย ก่อนขึ้นเครื่องบินแกบีบมือผมแน่นบอกว่า เมืองไทยต้องการคนอย่างยูนี่แหละ ต่อมาก็คบเป็นเพื่อนสนิทกันจนเกษียณด้วยกันทั้งคู่ ผมไปอเมริกาแกก็ต้อนรับ

พลเอกเปรม ติณสูลานนท์

การเยือนประเทศรัสเซียของพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี ปรากฏในหนังสือ “รัฐบุรุษชื่อเปรม” มีความตอนหนึ่ง ดังนี้

การทำงานอย่างหนักร่วมกันของรัฐบาล พลเอกเปรมฯ กับภาคเอกชน ซึ่งเป็นเครื่องพิสูจน์ ให้เห็นถึงผลสำเร็จอย่างดีที่สุดในช่วงเวลาที่ผ่านมา

สิ่งสำคัญของนโยบาย และการดำเนินงานด้านต่างประเทศอีกเรื่องหนึ่ง ที่สมควรกล่าวถึงก็คือ ความพยายามในการแก้ไขปัญหา ที่กระทบกระเทือนต่อความมั่นคงแห่งชาติที่สืบเนื่องมาจากปัญหากัมพูชา ซึ่งเกิดขึ้นตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. ๒๕๒๑ จนถึงขณะนั้น

ความเป็นปึกแผ่นของประเทศภาคีอาเซียน และบรรดามิตรประเทศที่ร่วมทำงานกันมาในแนวทางที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และด้วยความเชื่อมั่นไว้วางใจซึ่งกันและกันในหนทางปฏิบัติ มีอะไรก็ปรึกษาหารือกันบนพื้นฐานแห่งความเข้าใจ ที่ตรงกัน ยึดมั่นในกฎเกณฑ์และกติกาที่ถูกต้องตามกฎบัตรสหประชาชาติทำให้ได้รับเสียงสนับสนุนจากประชาคมโลกเพิ่มขึ้นทุกปี

ขณะนั้น มีเสียงสนับสนุนในสมัชชาใหญ่สหประชาชาติถึง ๑๑๗ เสียง จากทั้งหมดจำนวน ๑๕๙ เสียง หรือ ๓ ใน ๔ ของสมาชิกองค์การสหประชาชาติ ซึ่งนับเป็นผลสำเร็จในการเรียกร้องกดดัน ให้เวียดนามถอนทหารออกจากกัมพูชา

รัฐบาลที่มี พลเอก เปรมฯ เป็นนายกรัฐมนตรี ไม่เคยสร้างความระแวงสงสัยให้เกิดขึ้นกับมิตรประเทศ ในการดำเนินนโยบาย ไม่เคยทำให้มิตรประเทศเกิดความรู้สึกใด ๆ ว่าเราจะเปลี่ยนนโยบายใหม่ เพราะการกระทำที่แปลก ๆ โดยไม่มีการร่วมปรึกษาหารือกันมาก่อน

หรือแม้กระทั่งกับประเทศมหาอำนาจ อย่างสหภาพโซเวียต ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนเวียดนามเข้ายึดครองกัมพูชา

นายกฯ สายเลือดทหารจากปักษ์ใต้ท่านนี้ ได้พูดจาอย่างตรงไปตรงมา กับผู้นำของประเทศนี้ เพื่อให้ยุติการสู้รบ และเวียดนามถอนทหารออกจากกัมพูชา พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ได้พบปะเจรจากับ นายกอร์บาชอฟ เลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์โซเวียต ที่พระราชวังเครมลิน กรุงมอสโคว์ เมื่อวันที่ ๑๘ พฤษภาคม พ. ศ. ๒๕๓๑ เวลา ๑๔.๓๐ – ๑๕.๑๕ น.

หลังจากนายกอร์บาชอฟ ได้กล่าวต้อนรับ และกล่าวให้ทราบถึงนโยบาย สากลของโซเวียต ในการมองโลกใหม่สองประการ คือจะต้องคำนึงถึง และยอมรับสิทธิที่จะกำหนดใจตนเอง ซึ่งทั้งสองประการนี้จะนำไปสู่หลักการที่ว่า ไม่สามารถบีบบังคับผู้อื่นเพื่อ ผลประโยชน์ของตน ควรจะประสานผลประโยชน์กัน หลักการนี้ เป็นหลักการในการปรับปรุงสถานการณ์โลก ให้ถูกต้อง ซึ่งจะชัดตัวมาให้เห็นอย่างเป็นรูปธรรม

เช่น การลดอาวุธนิวเคลียร์ อาวุธเคมี และอาวุธธรรมดา ซึ่งสหภาพโซเวียต ไม่จำกัดนโยบายนี้แต่เพียงกับสหรัฐ แม้จะให้ความสำคัญแก่สหรัฐก็ตาม แต่ก็มี ยุโรป เอเชีย แอฟริกา และลาตินอเมริกาด้วย

นายกอร์บาชอฟ ได้กล่าวว่า

“ข้าพเจ้ามองการเยือนของ ฯพณฯ เพื่อร่วมกันพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศให้เข้า ในแนวทางที่ถูกต้อง”

พลเอก เปรมฯ ได้กล่าวตอบว่า

ขอขอบคุณอย่างสูง ที่เจียดเวลาให้เข้าพบ และรู้สึกเป็นเกียรติอย่างยิ่งที่ได้พบผู้นำที่ยิ่งใหญ่ของโลก ไม่เป็นผู้นำที่ยิ่งใหญ่อย่างเดียว แต่มีนโยบายที่กว้างขวาง

นโยบายของท่าน แสดงให้เห็นความคิดอันกว้างไกล สุขุมรอบคอบอย่างยิ่ง ผมขอเรียนด้วยความเคารพว่า ผมเห็นด้วยกับความคิดของท่าน

ทุกประการ ได้ทราบนโยบายของท่าน และที่เกี่ยวกับอัฟกานิสถานก็ยิ่งอยากมาพบ

จึงหวังว่า สิ่งที่จะเรียนให้ทราบ จะได้รับความสนใจ และความร่วมมือไม่มากก็น้อย

“เมื่อวานนี้ ก็ได้พบเจรจากับท่านนายกรัฐมนตรี รีซคอฟ ซึ่งกรุณา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันเป็นเวลาสองชั่วโมงครึ่ง เข้าใจว่าท่านนายกรัฐมนตรีคงจะเรียนรายงานแล้ว (นายกอร์บาชอฟกล่าวว่า “ครับ”)

แต่เรื่องที่จะเรียนในวันนี้ เมื่อวานนี้ยังไม่ได้พูดถึง ตั้งใจจะมาขอความร่วมมือจากท่านเลขาธิการนั่นคือ

ปัญหากัมพูชาซึ่งยืดเยื้อมานานแล้ว ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องก็พยายามแก้ไขปัญหานี้ เพื่อให้เกิดสันติภาพ เรื่องที่เกี่ยวกับประเทศไทยโดยตรงท่านคงทราบดีว่า ทุกปีที่มีการสู้รบ มีทหารส่วนหนึ่งรุกล้ำชายแดนเข้ามา อาจจะโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ เมื่อสถานการณ์เป็นเช่นนี้ ก็มีการปะทะระหว่างทหารไทยกับทหารเวียดนาม ต่างฝ่ายต่างบาดเจ็บล้มตาย ราษฎรชายแดนไทยก็ล้มตายมาก

ประเทศไทยเองก็ใช้เงิน ใช้ทรัพยากรปีหนึ่งเป็นจำนวนไม่น้อย อยากขอความร่วมมือ เพราะไม่อยากเห็นการรบพุ่งระหว่างเวียดนาม เขมร และไทย วิธีที่จะไม่ให้เกิดก็คือ ทำให้ไม่มีการรบพุ่งในเขมร ให้เขมรมีสันติภาพ และวิธีทำได้ก็โดยไม่ให้มีทหารต่างชาติในเขมร เราใช้เงินไม่น้อยในปีหนึ่ง ๆ ในการป้องกันชายแดน

นายกอร์บาชอฟ ได้ถามความยาวชายแดนไทยกับเขมร และรายได้ประชาชาติของไทย ซึ่ง พลเอกเปรมฯ ได้ตอบให้ทราบและกล่าวต่อไปว่า

“เราอยากได้เงินที่ใช้ป้องกันชายแดนไปพัฒนาประเทศ เรากำลังเร่ง

พัฒนาประเทศ โดยเฉพาะในชนบทที่ยากจน ผมเชื่อว่าเขมรและเวียดนามก็ไม่อยากรบ ผมเองก็ไม่อยากรบ จึงอยากให้มีการหยุดรบโดยเร็วที่สุด

ผมคิดว่าท่านเลขาธิการคงช่วยให้มีสันติภาพในเขมรเช่นเดียวกับที่ช่วยให้เกิดสันติภาพในอัฟกานิสถานมาแล้ว นี่แหละครับที่ผมต้องการที่สุด ไม่เป็นการยุติธรรมเลยที่พลเรือนไม่ใช่ทหาร ต้องล้มตายเพราะสงคราม คิดว่าถ้าคนโซเวียต ต้องรับภาระเช่นนี้ ท่านเลขาธิการก็จะมีความรู้สึกเช่นกัน

ผมนั่งเครื่องบินมาสิบชั่วโมงเศษมาพบท่านก็ด้วยเรื่องนี้เป็นสำคัญ และคิดว่ามีความหวัง”

นายกอร์บาชอฟ ได้กล่าวแสดงความขอบคุณที่เข้าใจในนโยบายสันติภาพของสหภาพโซเวียต และกล่าวในตอนหนึ่งว่า

“กัมพูชาเป็นปัญหาภูมิภาค โซเวียตก็ไม่เกี่ยวข้องโดยตรง เรามีความสัมพันธ์อันดีกับเวียดนาม ลาว และกัมพูชา ทำให้เราสามารถพิจารณาปัญหาเหล่านี้โดยเฉพาะกับกัมพูชา จากการเจรจา ลาว กัมพูชา และเวียดนาม มีความประสงค์ตรงกับเราคือต้องแก้ปัญหาให้ตก แต่ควรพิจารณาด้วยสัจนิยม ต้องยอมรับกลุ่มพลังทุกฝ่ายที่เป็นคู่กรณี” และอีกตอนหนึ่ง นายกอร์บาชอฟกล่าวว่า

“คิดว่าอาเซียนก็มีส่วนช่วยให้ประเทศกัมพูชาเป็นกลาง เป็นเอกราช เข้าใจว่าต้องเน้นในบทบาทของทุกประเทศในภูมิภาคนี้ ต้องมีบทบาทสร้างสรรค์มากกว่านี้ เวียดนามก็มีทีท่าสนองตอบ ขอให้ไทยมีบทบาทด้วย”

พลเอกเปรมฯ กล่าวว่า “ที่มาขอร้องเพราะในฐานะหัวหน้ารัฐบาล ก็ต้องรักษาชีวิตของคนไทยที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสู้รบด้วยเลย แต่มีการสู้รบทุกปี ไม่อยากให้เกิดขึ้น เราน่าจะรับที่จะแก้ปัญหาได้ วิธียุติการสู้รบก็คือ การถอนทหารเวียดนามออกจากกัมพูชา

ในเดือนกรกฎาคม ก็จะมีการประชุมที่จาการ์ตา จะเชิญเวียดนามเข้ามาร่วมในการประชุมกันทุกฝ่ายด้วย ถ้าตกลงกันได้ รัฐบาลปรองดองแห่งชาติก็คงสามารถกระทำไปด้วยความรวดเร็ว และการถอนทหารน่าจะกระทำได้ก่อนปี ๑๙๙๐ เรายังเห็นลู่ทางอยู่"

นายกอร์บอชอฟ กล่าวว่า

"เป็นการดีมากที่จะมีการประชุม เข้าใจว่าเขมร เวียดนามคงตอบแล้ว" พลเอกเปรมฯตอบว่า"เชิญแล้วแต่จะตอบหรือยังไงก็ยังไม่ทราบ ขอเรียนตรง ๆ ว่า ขอให้พูดให้เวียดนามเจรจาปรึกษาหารือกัน"

นายกอร์บาชอฟ กล่าวว่า

"ตกลงครับ เราจะทำแน่ ๆ อะไรที่เราทำได้ เราก็จะทำไป ที่ได้ปรึกษาหารือกันนี้ จะได้ถ่ายทอดให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทราบด้วย อาศัยที่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับกัมพูชา ลาว และเวียดนาม ก็ทราบว่าเขาก็ปรารถนาที่จะแก้ไขปัญหาข้อพิพาทนี้ ต้องเดินเข้าหากัน และประสานประโยชน์กัน ขอให้ผลักดันกระบวนการทางการเมือง"

ผลของการพบปะเจรจาระหว่างพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรี รักษาการของไทย กับนายกอร์บาชอฟ เลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์โซเวียตดังกล่าวนี้ เมื่อพลเอกเปรมฯ เดินทางออกจากสหภาพโซเวียตไปเยือนประเทศฮังการี และพบปะเจรจากับนายคารอย โกรซ เลขาธิการพรรคคอมมิวนิสต์ฮังการี และเป็นนายกรัฐมนตรีฮังการี ด้วยอีกตำแหน่งหนึ่งที่กรุงบูดาเปสต์ เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๓๑

ทางมอสโคว์ ได้ติดต่อให้ฮังการีแจ้งให้พลเอกเปรมฯ ทราบว่า นายกอร์บาชอฟ ได้ดำเนินการตามที่ได้พูดกันไว้แล้ว โดยเวียดนามจะประกาศการถอนทหารออกจากกัมพูชาอย่างเป็นทางการในสองวันข้างหน้านี้

และจะไปร่วมประชุมที่กรุงจาการ์ตา กับเขมรทุกฝ่ายในเดือน กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๓๑ ด้วย

นับเป็นผลสำเร็จครั้งสำคัญของ พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ต่อความคืบหน้าในการแก้ไขปัญหากัมพูชา ที่ยืดเยื้อมาหลายปี และได้ก้าวไปสู่การเจรจาอย่างเป็นจริงเป็นจังขึ้น เฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการถอนทหารเวียดนามออกจากกัมพูชา

น่าเสียดายที่การเยือนสหภาพโซเวียตของผู้นำสูงสุดทั้งฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารทั้งสองท่าน ไม่ได้มีการจัดทำบันทึกเหตุการณ์และรูปภาพไว้เพื่อการศึกษาของคนรุ่นหลัง นอกจากบันทึกสั้น ๆ ตามที่คัดลอกลงไว้แล้ว

ผมจึงถือเป็นหน้าที่สำคัญว่า การไปเยือนประเทศต่าง ๆ เป็นทางราชการ ผมจะพยายามรวบรวมจัดทำบันทึกภาพประวัติศาสตร์และเรื่องราวการไปเยือนเพื่อประโยชน์ในการศึกษาของคนรุ่นต่อ ๆ ไป ซึ่งอาจนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ได้ และผมได้ทำสำเร็จแล้ว โดยบันทึกภาพประวัติศาสตร์เล่มแรก ได้แก่ การไปเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีน ในปี พ.ศ. ๒๕๒๘ ซึ่งเป็นการเยือนที่สำคัญที่สุดและใช้เวลานานที่สุด ส่วนเล่มนี้เป็นบันทึกภาพประวัติศาสตร์เล่มที่สาม ได้แก่ การไปเยือนสหภาพโซเวียตและสาธารณรัฐประชาชนโปแลนด์ และจะพยายามจัดทำบันทึกการเยือนต่างประเทศให้ครบทุกประเทศที่ไปเยือนในโอกาสต่อ ๆ ไป

รายนามคณะผู้แทนและกำหนดการเดินทาง

การเดินทางไปเยือนสหภาพสาธารณรัฐสังคมนิยมโซเวียตและสาธารณรัฐประชาชนโปแลนด์อย่างเป็นทางการของ ฯพณฯ นายอุกฤษ มงคลนาวิน ประธานรัฐสภาและคณะ ระหว่างวันที่ ๒๘ กรกฎาคม ถึง ๔ สิงหาคม ๒๕๒๗

รายนามคณะผู้แทน

๑.ฯพณฯ นาย อุกฤษ มงคลนาวิน	- ประธานรัฐสภา เป็น หัวหน้าคณะฯ
๒.นางมณฑินี มงคลนาวิน	- ภริยาประธานรัฐสภา
๓.พลเอก ปาโมชช์ ถาวรฉันท์	- สมาชิกวุฒิสภา
๔.พลเอก สืบ อักษรานุเคราะห์	- สมาชิกวุฒิสภา
๕.พลโท พักตร์ มีนะกนิษฐ์	- สมาชิกวุฒิสภา
๖.ร้อยตรี ปณิธาน เลิศฤทธิ์	- เลขาธิการรัฐสภา
๗. นายอภิชัย จันทรเสน	- เลขานุการประธานรัฐสภา เป็น เลขานุการหัวหน้าคณะฯ
๘.นายจินดา เจริญพรรณ	- ข้าราชการรัฐสภา เป็น เลขานุการคณะฯ

กำหนดการเดินทาง

วันเสาร์ที่ ๒๘ กรกฎาคม	ออกจาก กรุงเทพฯ
เวลา ๒๓.๕๕ น.	สายการบินไทย TG 920
วันอาทิตย์ที่ ๒๙ กรกฎาคม	ถึงโคเปนฮาเกน
เวลา ๐๖.๒๕ น.	(พักค้างคืน)
วันจันทร์ที่ ๓๐ กรกฎาคม	ออกจาก โคเปนฮาเกน
เวลา ๑๐.๕๐ น.	สายการบินสแกนดิเนเวียน SK 730
เวลา ๑๖.๔๕ น.	ถึงมอสโคว์
วันเสาร์ที่ ๔ สิงหาคม	ออกจาก มอสโคว์
เวลา ๐๘.๑๐ น.	สายการบินแอโรฟลอท
	SU 229
เวลา ๐๘.๑๐ น.	ถึง วอซอว์
วันพุธที่ ๘ สิงหาคม	ออกจาก วอซอว์
เวลา ๐๙.๑๐ น.	สายการบิน LO361 ออทโปลิช
เวลา ๑๐.๓๕ น.	ถึงโคเปนฮาเกน (เปลี่ยนเครื่องบิน)
เวลา ๑๕.๔๕ น.	ออกจาก โคเปนฮาเกน
	สายการบินไทย TG 921
วันพฤหัสบดีที่ ๙ สิงหาคม	
ถึงกรุงเทพฯ	เวลา ๐๗.๔๕ น.

สาธารณรัฐประชาชนโปแลนด์

๔-๙ สิงหาคม ๒๕๒๗

Bay of Gdańsk
Kaliningrad
RUSSIA
LITHUANIA
Gdynia
Sopot
Gdańsk
Bay of the Vistula
Elbląg
Pasłęka
Łyna
Jezioro Mamry
Suwałki
Tczew
Malbork
Jezioro Sniardwy
Ełk
Olsztyn
Hrodna
Iława
Grudziądz
Wisła
Łomża
Białystok
Narew
Toruń
Ostrołęka
Ciechan ów
Włocławek
Wkra
Płock
Bug
Wisła
Legionowo
Warszawa
(Warsaw)
BELARUS
Brest-
Litovsk
Kutno
Konin
Pruszk ów
Minsk
Mazowiecki
Siedlce
Żyrarde ów
Otwock
Biała
Podlaska
Skierniewice
Kalisz
Zgierz
Łódź
Pabianice
Pilica
Wiepz
Sieradz
Zduńska Wola
Tomaszów
Mazowiecki
Puławy
Piotrków
Trybunalski
Radom
Lublin
Chełm
Skarżysko-
Kamienna
Starachowice
Radomsko
Ostrowiec
Świętokrzyski
Częstochowa
Kielce
Zamość
Tarnobrzeg
Stalowa Wola
Zawiercie
Wisła (Vistula)
Gliwice
Zabrze
Dąbrowa
Górnicza
Mielec
San
Katowice
Chrzan ów
Rybnik
Tychy
Oświecim
Tarnów
Rzesz ów
Jarosław
Krak ów
L'viv
Cieszyn
Bielsko-Biała
Krosno
Przemyśl
Nowy Sącz
Sanok
Stary Sącz
UKRAINE
Carpathian Mountains
Zakopane
SLOVAKIA

ความสัมพันธ์ไทย - โปแลนด์
ด้านรัฐสภา

ข้อมูลเกี่ยวกับสาธารณรัฐโปแลนด์ (ปี ๒๕๒๗)

การเมืองการปกครอง

- ประธานาธิบดี Henryk Jablonski เกิดเมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๐๙ ดำรงตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ค.ศ. ๑๙๗๒

- นายกรัฐมนตรี Gen. Wojciech Jaruzelsi ดำรงตำแหน่ง เมื่อวันที่ ๑๘ ตุลาคม ค.ศ. ๑๙๘๑

- รัฐมนตรีว่าการต่างประเทศ Stefan Olszowski

รูปการปกครอง โปแลนด์มีรูปการปกครองในระบอบคอมมิวนิสต์แบบสภาเดี่ยว (unicameral) โดยมีโครงสร้างการปกครองส่วนใหญ่คล้ายคลึงกับของสหภาพโซเวียต โดยมีประธานคณะมนตรีแห่งรัฐ (ประธานาธิบดี) เป็นประมุขของประเทศ

รัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันของโปแลนด์ ประกาศใช้เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ค.ศ. ๑๙๕๒ บัญญัติให้โปแลนด์เป็นสาธารณรัฐประชาชน (People's Republic) องค์กรสูงสุดของอำนาจรัฐคือ รัฐสภา หรือ sejm (เซม) ประกอบด้วยสมาชิก ๔๖๐ คน โดยถือเอาเกณฑ์ผู้แทน ๑ คน ต่อประชากร ๗๕,๐๐๐ คน

สถาบันทางการเมืองและการบริหาร

ฝ่ายนิติบัญญัติ องค์กรสูงสุดในทางนิติบัญญัติของโปแลนด์คือ รัฐสภา สมาชิกรัฐสภามาจากการเลือกตั้งทั่วไปที่เท่าเทียมกัน ด้วยการลงคะแนนเสียงลับและโดยตรง ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งจะต้องมีอายุ ๒๑ ปีบริบูรณ์ และได้รับการเสนอชื่อจาก National Unity Front อันเป็นฐานนโยบายของพรรคการเมืองและกลุ่มอิทธิพลทั้งหมดของประเทศ

สมาชิกรัฐสภาโปแลนด์จะอยู่ในตำแหน่งวาระละ ๔ ปี ปกติจะประชุมกันอย่างน้อย ปีละ ๒ ครั้ง ทำหน้าที่ในด้านตรากฎหมายต่าง ๆ ขึ้นใช้ อนุมัติงบประมาณและแผนเศรษฐกิจ แห่งชาติ เลือกสมาชิกคณะมนตรีแห่งรัฐ แต่งตั้งและถอดถอนบุคคลในคณะรัฐบาล และตำแหน่งระดับสูงอื่น ๆ กำหนดหลักการและแนวทางสำหรับกิจกรรมของรัฐ และควบคุมการบริหารและหน่วยงานสำคัญของประเทศ

ฝ่ายบริหาร แบ่งการบริหารออกเป็น ๒ ระดับ คือ ส่วนกลาง และส่วนท้องถิ่น การบริหารงานส่วนกลางอยู่ในอำนาจหน้าที่ของ “คณะมนตรีแห่งรัฐ” และ “คณะรัฐมนตรี” ส่วนการบริหารงานส่วนท้องถิ่นนั้น “ สภาประชาชน” ของแต่ละหน่วยการปกครอง เป็นผู้ใช้อำนาจบริหาร และควบคุมดูแลกิจการในเขตท้องถิ่นของตน

คณะมนตรีแห่งรัฐ เป็นสถาบันสูงสุดของฝ่ายบริหาร ประกอบด้วยสมาชิกรวม ๑๗ คน อันได้แก่ ประธานคณะมนตรีฯ ๑ คน รองประธาน ๔ คน เลขาธิการ ๑ คน และ สมาชิกอื่นอีก ๑๑ คน โดยรัฐสภาเป็นผู้คัดเลือกและแต่งตั้งจากบุคคลที่เป็นสมาชิกรัฐสภา อยู่ในตำแหน่งฯ เท่ากับวาระของสมาชิกรัฐสภาแต่ละสมัย

ประธานคณะมนตรีแห่งรัฐ เป็นตำแหน่งสูงสุดของฝ่ายบริหาร เสมือนประมุขของประเทศ ปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับสมาชิกอื่นในคณะมนตรีฯ เป็น Collegiate President ในการดำเนินการเลือกตั้งฯ ควบคุมการปฏิบัติตามกฎหมายขององค์กรต่าง ๆ ของรัฐ ให้การต้อนรับคณะทูตต่างประเทศ และแต่งตั้งถอดถอนคณะทูตของตน ให้สัตยาบันสนธิสัญญา และความตกลงระหว่างประเทศ ออกกฎหมายนิรโทษกรรม และประกาศกฎอัยการศึก

คณะรัฐมนตรี เป็นสถาบันที่ทำหน้าที่บริหารอย่างแท้จริง ทั้งทางด้าน Executive และ Administration ประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้ารัฐบาล มีรองนายกรัฐมนตรี รวม ๗ คน และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่าง ๆ ประมาณ ๒๖ คน รวมทั้งมีรัฐมนตรีลอย รัฐมนตรีว่าการทบวง และประธานคณะกรรมการพิเศษ (ซึ่งมีฐานะเทียบเท่ารัฐมนตรี) อีกหลายตำแหน่งด้วย คณะรัฐมนตรีจะบริหารประเทศไปตามนโยบายของพรรคฯ โดยได้รับการแต่งตั้ง ถอดถอน และรับผิดชอบต่อรัฐสภา

สำหรับการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นนั้น โปแลนด์ได้จัดแบ่งหน่วยการปกครอง ออกเป็น ๔๙ จังหวัด โดยแต่ละจังหวัดจะแบ่งออกเป็นเมืองเล็ก ๆ ซึ่งมีรวมด้วยกันทั้งสิ้น ๘๐๓ เมือง จากเมืองเหล่านี้จะแบ่งหน่วยย่อยออกเป็นชุมชน รวม ๒,๐๗๐ หน่วย

ในหน่วยการปกครองหลักของแต่ละท้องถิ่น จะมีสภาประชาชนเป็นผู้ทำหน้าที่บริหาร โดยมีคณะอภิมุขเป็นองค์กรสูงสุด สมาชิกสภาประชาชนมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่นนั้น จะประชุมกันอย่างน้อยปีละ ๔ ครั้ง เพื่อพิจารณาผลงาน งบประมาณ และกำหนดแผนพัฒนาเศรษฐกิจสังคม ของท้องถิ่นของตน

ฝ่ายตุลาการ องค์กรสูงสุด คือ ศาลสูง ซึ่งนอกจากจะทำหน้าที่พิทักษ์กฎหมายของสังคม ทรัพย์สินของรัฐ สิทธิของมวลชน และวินิจฉัยคดีที่ฎีกาจากศาลปกติแล้ว ยังเป็นองค์กรผู้กำหนดและควบคุมขบวนการตุลาการทั้งปวงของประเทศด้วย ซึ่งประกอบด้วยศาลชั้นต้น อันได้แก่ ศาลจังหวัด ศาลแขวง และศาลพิเศษ ได้แก่ ศาลทหาร ศาลชุมชน และศาลแรงงาน ศาลประกันสังคม ผู้พิพากษาและอัยการศาลจะได้รับการแต่งตั้งถอดถอน จากคณะมนตรีแห่งรัฐ และอยู่ในตำแหน่งครั้งละ ๕ ปี

ความสัมพันธ์กับประเทศไทย

ความสัมพันธ์ทางด้านการเมือง

ไทยและโปแลนด์ได้สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกันเมื่อ ๑๔ พฤศจิกายน ๒๕๑๕ ในช่วงที่ผ่านมาความสัมพันธ์ดำเนินไปเป็นปกติ ไม่มีปัญหาต่อกัน มีการพบปะแลกเปลี่ยนการเยือนระหว่างผู้นำของทั้งสองฝ่าย คือ

นายเฮมิล วอยตาเชค อดีตรัฐมนตรีว่าการต่างประเทศโปแลนด์ มาเยือนไทย เมื่อเดือนธันวาคม ๒๕๒๑

ฯพณฯ อุปดิศร์ ปาจรียางกูร อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ไปเยือนโปแลนด์ เมื่อเดือนกันยายน ๒๕๒๒

ฯพณฯ อรุณ ภานุพงศ์ อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ไปเยือนโปแลนด์ เมื่อเดือนพฤศจิกายน ๒๕๒๓

ภายหลังจากนั้นได้ว่างเว้นการเยือนไป เนื่องจากสถานการณ์ภายในประเทศของ โปแลนด์ไม่สงบ ไทยได้ดำเนินความสัมพันธ์กับโปแลนด์ด้วยความระมัดระวัง ไม่ดำเนินการใด ๆ อันจะถูกตีความได้ว่าสนับสนุนการกระทำของโปแลนด์ ต่อมา ภายหลังจากที่สถานการณ์ภายในของโปแลนด์ได้คลี่คลายไปในทางที่ดีขึ้น รัฐบาลโปแลนด์เองก็ได้ประกาศยกเลิกกฎอัยการศึก เมื่อปี ๒๕๒๖ และปล่อยผู้ต่อต้านซึ่งถูกคุมขัง ซึ่งฝ่ายไทยเองก็เห็นว่าท่าทีและสถานการณ์โดยทั่วไปของ โปแลนด์ดีขึ้น และเพื่อเป็นการแสดงออกถึงการดำเนินนโยบายอันยืดหยุ่นของเรา ไทยจึงได้ให้การรับรองผู้นำของฝ่ายโปแลนด์ถึง ๒ ครั้งในปี ๒๕๒๖ คือ

นาย Olechowski อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการต่างประเทศ (ปัจจุบัน นาย Ernest Kuswa) มาเยือนไทยเมื่อกุมภาพันธ์ ๒๕๒๖

นาย Olszowski รัฐมนตรีว่าการต่างประเทศ มาเยือนไทยเมื่อ พฤศจิกายน ๒๕๒๖

ฝ่ายโปแลนด์ได้แสดงความประสงค์ที่จะเชิญ รัฐมนตรีช่วยว่าการ (อดีตรัฐมนตรีช่วยว่าการฯ อรุณ ภานุพงศ์) เมื่อคราวที่รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ โปแลนด์มาเยือนไทย (กุมภาพันธ์ ๒๕๒๖) และว่า ถึงแม้รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ ร.ต. ประพาส ลิมปะพันธุ์ จะเข้าดำรงตำแหน่งแล้วก็ตาม ฝ่ายโปแลนด์ก็ได้แสดงความประสงค์ที่จะเชิญ โดยให้เหตุผลว่าเป็นการเชิญระหว่างตำแหน่งต่อตำแหน่ง ซึ่งฝ่ายไทยก็เห็นชอบด้วย และมีกำหนดจะไปเยือนในเดือนมิถุนายน ๒๕๒๗ นี้

เกี่ยวกับสถานการณ์ภายในของโปแลนด์นั้น ฝ่ายไทยเห็นว่าเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นเรื่องภายในของโปแลนด์ และหวังที่จะเห็นประชาชนโปแลนด์แก้ปัญหาของตนโดยสันติวิธี นอกจากนี้ ไทยยังไม่เห็นด้วยอย่างยิ่งต่อการแทรกแซงจากภายนอก ในกิจการภายในของโปแลนด์

รายชื่อและตำแหน่งบุคคลสำคัญของโปแลนด์

๑. นาย Henryk Jablonski	ประธานาธิบดี ประมุขของประเทศ
๒. พลเอก Wojciech Jaruzelski	นายกรัฐมนตรี หัวหน้ารัฐบาล
๓. นาย Mieczyslaw Rakowski	รองนายกรัฐมนตรี คนที่หนึ่ง
๔. นาย Stefan Olszowski	รัฐมนตรีว่าการต่างประเทศ
๕. นาย Stanislaw Guswa	ประธานรัฐสภา
๖. นาย Zbigniew Gertych	รองประธานรัฐสภา
๗. นาย Jerry 0zdowski	รองประธานรัฐสภา

อนึ่ง ในการเยือนโปแลนด์ของ ฯพณฯ ประธานรัฐสภาและคณะฯ ในครั้งนี้ ตรงกับช่วงที่นาย Guswa ประธานรัฐสภาโปแลนด์ ประสบอุบัติเหตุ จึงอาจเป็นไปได้ที่นาย Zbigniew Gertych จะทำหน้าที่ต้อนรับแทน ทั้งนี้ เนื่องจากนาย Gertych เคยเดินทางมาเยือนไทยพร้อมกับนาย Guswa เมื่อเดือน ตุลาคม ๒๕๒๖

ความสัมพันธ์ไทย-โปแลนด์

สาธารณรัฐโปแลนด์ ๔-๙ สิงหาคม ๒๕๒๗

วันเสาร์ที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๒๗

๐๘.๑๐ น. ออกเดินทางไปกรุงวอร์ซอ จาก สนามบิน Sheremetye-vo-๒

๐๙.๑๐ น. ถึงสนามบิน Okzcic

นาย Gertych และนาย Ozdowski รองประธานสภาทั้งสองคนมารับที่สนามบินแทนประธานรัฐสภา นาย Gucwa ประสบอุบัติเหตุหกล้มต้องเข้าโรงพยาบาล

ท่านเอกอัครราชทูตโปแลนด์ประจำประเทศไทย Mr.Majkowski เดินทางจาก
กรุงเทพฯมาโปแลนด์ทันรับคณะรัฐสภาไทยพอดี

ฝ่ายไทยมีเอกอัครราชทูตไทยประจำโปแลนด์คือ ดร.ช่วย กรรณวัฒน์ มารับและเดินทางติดตามไปกับคณะของเราตลอดเวลาที่อยู่ในประเทศโปแลนด์

สนามบินที่ Warsaw ประดับธงชาติไทยและธงชาติโปแลนด์ดูเด่นมาก

ผู้แทนมอบดอกไม้ให้ภริยาประธานรัฐสภาไทย

สนามบินแห่งนี้มีสภาพเหมือนสนามบินดอนเมืองสมัยก่อนปรับปรุง เช่น มีลานด้านบนเป็นระเบียงให้คนขึ้นไปส่งญาติมิตรที่จะเดินทางไปต่างประเทศได้ไปยืนโบกมือส่ง และชมเครื่องบินกำลังเริ่มบินขึ้น

ที่เหมือนกันอีกอย่างหนึ่งคือสนามบินอยู่ห่างจากใจกลางเมืองประมาณ ๒๐ กิโลเมตร (สนามบินดอนเมืองห่างประมาณ ๒๕ กิโลเมตร)

การจัดที่พัก

ทางเจ้าภาพจัดให้คณะรัฐสภาไทยพักที่โรงแรมของรัฐบาล U.R.M.Klonowa st. ประดับด้วยธงชาติไทย-โปแลนด์เต็มพรืดไปหมด

รองประธานสภาทั้งสอง มาส่งคณะของเราถึงโรงแรมที่พัก

ส่วนที่ทางเจ้าภาพจัดให้เราสองคนและคณะผู้แทนพักเหมือน Apartment แยกออกต่างหากจากโรงแรมมีห้องนอนหลายห้องสำหรับคณะผู้แทนรัฐสภาไทยทุกคน

ที่ห้องพัก ห้องรับแขก ห้องอาหารหรูหรา ตกแต่งด้วยธงชาติไทยผืนใหญ่
เห็นจากถนนได้ชัดเจน

ภายในห้องพักรับรอง

เจ้าภาพจัดให้คณะของเรารับประทานอาหารเช้าที่ห้องอาหารของ Apartment มีพนักงานเสริฟแต่งกาย Black Tie เรียบร้อย นอกจากนั้น ถ้าไม่มีรับประทานอาหารข้างนอก ก็จะรับประทานในห้องนี้ตลอด รายการอาหารและบริการเหมือนโรงแรมห้าดาว

วางพวงมาลาที่สุสานทหารนิรนาม (Tomb of the Unknown Soldiers ที่ Victory's square) มีรองประธานสภาไปร่วมด้วย

วางพวงมาลาที่สุสานทหารนิรนาม

หลังจากวางพวงมาลาแล้วไปเข้าพบประธานรัฐสภา Gucwa ซึ่งออกจากโรงพยาบาลชั่วคราวมาต้อนรับที่ SEJM (อ่านว่าเซ็ม) คือรัฐสภาแห่งชาติโปแลนด์

คุณมณฑินีและผมเข้าพบประธานรัฐสภา Gucwa

เข้าพบและหารือข้อราชการกับประธานสภาฯ

ประชุมหารือข้อราชการเป็นทางการกับประธานสภา ซึ่งออกมาจากโรงพยาบาลเนื่องจากอุบัติเหตุ

การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทั้งด้านการเมือง วัฒนธรรมและความสัมพันธ์ระหว่างทั้งสองประเทศมีความราบรื่นดี

ต่อมาเข้าชม Monument ที่เป็นซากที่เหลืออยู่ของพระราชวังเก่าซึ่งถูกนาซีทำลายจนหมดสิ้นในปี ๑๙๓๙ เหลือแต่ซากตึกเพียงเท่าที่ปรากฏอยู่เท่านั้น

นาซียึดครองโปแลนด์อยู่ ๕ ปี ฆ่าชาวโปแลนด์ไป ๖ ล้านคน

ในปี ๑๙๔๔ รัสเซียส่งทหารมาช่วยขับไล่นาซีออกไป จึงได้จารึกคุณความดีของทหารรัสเซียซึ่งเสียชีวิตในสงคราม ณ แผ่นดินโปแลนด์ไว้ที่นี่ด้วย

ตรงกลางของ Monument เป็น Eternal Fire ด้านหนึ่งเป็นรูปเปรียบเทียบพระราชวังก่อนโดนทำลายและหลังจากการโดนทำลาย

อีกด้านหนึ่งเป็นรถบรรจุดินจากสนามรบทั่วโปแลนด์มารวมไว้ที่เดียวกัน

ทางการโปแลนด์จัดให้เข้าชมห้องประชุมสภาของโปแลนด์ มีท่านทูตช่วย กรรณวัฒน์
เข้าร่วมชมโดยรองประธานสภา Ozdowski ให้การต้อนรับ

ระหว่างการนำชมห้องประชุมสภา

บรรยากาศห้องประชุมสภา ซ้อมนั่งบัลลังค์ประธานสภาโปแลนด์

๑๓.๐๐ น. กลับมาที่ SEJM อีกครั้ง Mr.GUCWA, President of the Polish SEJM เลี้ยง dinner (ที่โปแลนด์กลางวันจะเลี้ยงอาหารหนักเรียกว่า dinner ส่วนอาหารเย็นมักจะเบากว่าเรียกว่า supper) อาหารครบ ๔ courses เต็มที่

มีการเชิญดื่มอวยพร

๑๕.๓๐ น.วันเดียวกัน ได้เดินทางต่อไปยังเมือง Cracow (เมืองหลวงเก่า) โดยทางรถยนต์ ระยะทางประมาณ ๓๐๐ กิโลเมตรไปตามทาง E๑๖

การเลี้ยงอาหารว่างก่อนเดินทางไปเมือง Cracow

ระหว่างทางพักรับประทานน้ำชาที่ Motel “Orbis” เมือง Czestochowa เป็นเมืองที่มี Black madonna ที่คนเดิน pilgrim ไปนมัสการปีละหลายแสนคนผู้จัดการ Motel ออกมาต้อนรับพาไปนั่งโต๊ะที่จัดเตรียมไว้ให้เป็นพิเศษ มีธงชาติไทยประดับด้วยเช่นเคย

๑๙.๐๐ น. ถึงโรงแรม Holiday Inn เมือง Cracow นายกเทศมนตรีเมือง Cracow มารอรับที่หน้าโรงแรม

รองนายกเทศมนตรีเป็นผู้หญิง มาต้อนรับด้วย

๑๙.๓๐ น. นายกเทศมนตรีและรองนายกเทศมนตรี (เป็นผู้หญิงอายุมากใจดีซึ่งมา attach อยู่ด้วยตลอดเวลาที่อยู่ Cracow) มีการเลี้ยงให้เป็นเกียรติที่ห้องอาหารของโรงแรม อาหารและเครื่องดื่มเต็มที่อย่างเคย

วันอาทิตย์ที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๒๗

รับประทานอาหารเช้าที่ห้องอาหาร โรงแรม Holiday Inn. Cracow

๙.๑๕ น. ออกเดินทางไปชมเหมืองเกลือที่เมือง Wieliczka อยู่ห่างจาก Cracow ประมาณ ๒๐-๓๐ กิโลเมตร

คณะผู้แทนรัฐสภาไทย
(แถวหน้า) คุณปณิธาน เลิศฤทธิ์ พลเอกสืบ อักษรานุเคราะห์ ดร.ช่วย กรรณวัฒน์
คุณมณฑินี มงคลนาวิน ซ้ายมือของผม คือ พลเอกปาโมชช์ ถาวรฉันท์
และพลโท พักตร์ มีนะกนิษฐ์

เยี่ยมชมเหมืองเกลือที่ Cracow

เหมืองเกลือที่ wieliczka (ภาษา Polish แปลว่า Great Salt) มีมา ๗๐๐ ปีแล้ว องค์การสหประชาชาติให้เป็น “One of the unique places of the world”

ส่วนที่พาเราไปชมมีหลายสิบห้อง ทางเดินยาวหลายกิโลเมตร

ห้องบางห้องกว้างขวางมีความสูงถึง ๓๖ เมตร - ๔๒ เมตร ไม่มีเสาค้ำยันเลย เพราะเกลือสินเธาว์แข็งมาก

มีห้องโถงทำเป็น Chapel แท่นบูชา, รูปแม่พระ ตลอดจนโคมไฟ Chandelier สลักเสลาสวยงามมาก วัสดุต่าง ๆ ทำจากเกลือทั้งสิ้น

มีเกลือชนิดหนึ่งเรียกว่า “Crystal salt” เป็นผลึกใสเหมือนแก้วมีสีต่าง ๆ เช่น ชมพู เทา น้ำตาล ฟ้า ซึ่งได้นำมาสลักเป็นรูปต่าง ๆ สวยงามมาก

ถ่ายภาพกับ Security Officer ที่ติดตามตลอดเวลาที่อยู่ในโปแลนด์

อีกส่วนหนึ่งที่เราไปชมอยู่ลึกลงไป ๑๐๐ กว่าเมตร ต้องลงลิฟท์ไป

มีเหตุตื่นเต้นเล็กน้อยเพราะลงลิฟท์เกิดไฟฟ้าดับกะทันหัน ถึงแม้ว่าจะดับเพียงประเดี๋ยวเดียว แต่ทำให้ทุกคนตื่นเต้นมาก รวมทั้ง Security officer ของพวกเราซึ่งจะต้องรับผิดชอบ

ส่วนที่จัดให้ชมเป็นพิพิธภัณฑ์-มีของต่าง ๆ น่าชมมาก

ลึกลงไป ๒๐๐ เมตร (สูงเท่ากับตึกประมาณ ๕๐ ชั้น) เป็น Sanitary มีเตียงคนไข้ ๖๐ เตียง สำหรับคนเป็นโรคหืดหรือโรคปอด อากาศบริสุทธิ อุณหภูมิจะคงที่อยู่ที่ ๑๒ ^{C} ตลอดปี

ที่ความลึก ๗๐๐ เมตร ยังมีการขุดเกลืออยู่ มีคนงานเหมืองทั้งหมด ๔๐๐ คน แบ่งเป็น ๓ ผลัด

มีห้องโถงห้องหนึ่งทำเป็น ball room มีเวทีสำหรับวงออเคสต้า ใช้เป็น Concert hall ทุกวันที่ ๔ ธันวาคม จะจัดงานวัน miners'day ที่ห้องนี้

ที่พื้นทำเป็นสนามเทนนิสเอาไว้ด้วย ใช้เล่นระหว่างฤดูหนาว ซึ่งพื้นดินข้างบนมีหิมะเต็มไปหมดแต่ข้างล่างอุณหภูมิจะเท่ากับ ๑๒^{c}

เนื่องจากเหมืองเกลือนี้มีชื่อเสียงมาก มีแขกต่างประเทศลงไปชมอยู่เสมอ ถ้าเป็นเจ้านายก็จะทำรถเลื่อนถวาย แล้วเก็บไว้เป็นที่ระลึกใน museum

รถคันที่ถ่ายรูปด้วยเป็นคันที่พระเจ้าแผ่นดินออสเตรียเคยประทับ

ไกด์บอกว่าคณะรัฐสภาไทย รู้สึกจะเป็นคนไทยกลุ่มแรกที่เคยลงไปชม

ใน museum เก็บเครื่องมือเครื่องใช้ตั้งแต่สมัยแรกจนถึงปัจจุบันแสดงให้เห็นวิวัฒนาการของเครื่องมือเครื่องใช้ซึ่งทันสมัยขึ้นตามลำดับ

ชมเสร็จ มีการแจกของที่ระลึกเป็นเกลือผลึกรูปต่าง ๆ และรูปภาพถ่ายเมื่อก่อนลงไปชม ให้ทุกคนเป็นที่ระลึก รู้สึกจะยิ้มกันแห้ง ๆ เพราะเพิ่งผ่านการผจญภัยติดลิฟท์มาหยก ๆ

๑๓.๐๐ น.ไปชม King's Castle ที่ Wawel hill และ Wawel Cathedral ซึ่ง Pope John Paul II องค์ปัจจุบัน (ในขณะนั้น) เคยเป็น Cardinal ประจำอยู่ก่อนได้รับเลือกเป็น Pope นับเป็นชาวต่างชาติคนแรกที่ได้เป็น Pope*

* ผมมีโอกาสต้อนรับ Pope องค์นี้ในคราวเสด็จมาเยือนประเทศไทยเป็นทางการ และได้ร่วมถ่ายภาพกับท่านพร้อมทั้ง พลเอกเปรม ติณสูลานนท์ นายกรัฐมนตรีที่ทำเนียบรัฐบาล

King's Castle นี้เป็นศิลปะผสมของ Polish+Italian ตัวตึก ๓ ชั้นมี column และ arch ต่าง ๆ เหมือน Italian แต่เปลี่ยนหลังคาให้เป็นแบบ slope เทลาดมาก ๆ เพื่อกันหิมะ (ใน Italy ไม่มีหิมะ)

ตัวปราสาทสร้างใน ศ.๑๖ สมัยพระเจ้า Sigesmund I (the old) ของเก่าสร้างใน ศ.๑๔ ไฟไหม้ไปหมด พระเจ้าแผ่นดินองค์สุดท้ายที่ใช้ประทับคือพระเจ้า Sigesmund III แต่ละห้องมี tapestry ประดับอยู่ตามผนังทั้งหมด ๑๔๐ ชิ้น เมื่อมีการม้วน tapestry เหล่านี้หนีสงครามไปเก็บไว้ที่ Canada เมื่อวันที่ ๓ กันยายน ๑๙๓๙ และนำกลับมาไว้ที่ปราสาทนี้อีกครั้งในภายหลังต่อมาเมื่อสงครามเลิก

ส่วนมากรูปใน tapestry เหล่านี้มักจะนำเรื่องจากคัมภีร์ Bible มาทอ หรือไม่ก็เป็นภาพจินตนาการเกี่ยวกับ Mythical animals ต่าง ๆ

ตามห้องต่าง ๆ จะมีเครื่องลายครามของจีนวางประดับอยู่หลายชิ้น มีทั้งแบบสีและน้ำเงิน-ขาว แสดงว่าคงมีการติดต่อค้าขายกับประเทศจีนมานานแล้ว

Tapestry รูป Adam&Eve เป็นพรมผืนที่เก่าที่สุดที่ King สั่งให้ทอขึ้น เป็นพิเศษเพื่อใช้ประดับห้อง Throne วันประกอบพิธีราชาภิเษกสมรส

ทางด้าน Queen's wing ตอนนี้ทำเป็น museum เก็บพวกเต๊นท์ของพวก turkis ที่เข้ามารุกรานถูกพระเจ้าแผ่นดินขับไล่ออกไป ทิ้งเต๊นท์ไว้กว่า ๑,๐๐๐ เต๊นท์ สวยงามมาก

ที่ museum ส่วนที่เป็น crown jewelry มีเสื้อคลุมที่ทรงวัน coronation, ดาบเครื่องยศ (ซึ่งชาวโปลในสวีเดนประมูลกลับมาเก็บไว้ที่นี่)

รองเท้าที่ผู้เข้าชมปราสาทต้องสวมทับรองเท้าของตนเพราะพื้นเป็นไม้เหมือนปาร์เก้ (เดินไม่ค่อยสะดวก) แต่พวกเราได้รับสิทธิพิเศษไม่ต้องสวม

ชมต้นไม้ชื่อ ยาเซ็มบีนา (Jazembina) มีลูกออกดกสีแดงเต็มไปหมด ชาวโปแลนด์ถือว่าถ้าปีไหนต้นยาเซ็มบีนา (Jazembina) มีลูกออกมากแดงพรืดแสดงว่าปีนั้นอากาศจะหนาว

๑๔.๐๐ น. หลังจากชมปราสาท Wawel castle และ Wawel cathedral แล้ว Chairman of the Cracow's National Council – Mr.Opolinary Kozub เลี้ยงให้เป็นเกียรติที่ “Wierzunek” restaurant ซึ่งเคยเป็นบ้านของเศรษฐีเก่า

ห้องจัดเลี้ยงตกแต่งสวยงาม มีลวดลายเขียนตามผนัง มีเตาผิงใหญ่ และเมื่อมองออกไปนอกหน้าต่างจะเห็นหอคอย St.Mary ซึ่งอยู่ในบริเวณ Market place

หลังจากรับประทานอาหารเต็ม course แก้ว ๖ ใบ, speech, แลกของขวัญตามพิธีการแล้ว ก็ลงไปเดินชม market square ซึ่งปัจจุบันทำเป็น museum และกลางลานเป็นร้านกาแฟให้ผู้คนไปนั่งเล่น

St.Mary Tower สร้างใน ศ.๑๓ สถาปนิกชื่อ Wit Stwosz เป็นชาวเยอรมัน ทำ altar สวยมาก เป็นรูปพระแม่มารีเสด็จขึ้นสวรรค์ เมื่อทำเสร็จโดนทางเยอรมันเรียกกลับไปและทำให้ตาบอด ลูกชายอยู่ Poland ทำ workshop ต่อมา มีผลงานสวย ๆ อีกหลายชิ้น

วันจันทร์ที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๒๗

๙.๐๐ น. ออกเดินทางจาก Cracow กลับ Warsaw ผ่านเมือง Radom

๑๑.๐๐น. ถึงเมือง Radom ประธานสภาเมือง Radom (ทำหน้าที่เหมือนผู้ว่าราชการ) เป็นทหารอากาศ ดังนั้น พอขบวนรถเข้าเขตเมือง Radom เฮลิคอปเตอร์มาบินอารักขาด้วย

๑๓.๐๐น. ฟังท่านผู้ว่าบรรยายสรุปและรับประทานกาแฟแล้ว นั่งรถต่อไปดูโรงงาน 'TELKOM' โรงงานโทรศัพท์ของเมือง Radom มีคนงาน ๒,๐๐๐ คน

โรงงานนี้เมื่อ ๒ ปีที่ผ่านมานี้ ส่งโทรศัพท์ให้เมืองไทย ๑๐๐,๐๐๐ เครื่อง และกำลังเข้าประมูลอีก ๕๐๐,๐๐๐ เครื่อง

๑๔.๐๐ น. ประธานสภาจัดเลี้ยงต้อนรับ ดื่มกันเต็มที่เพราะเจ้าภาพชาวเมือง Radom ที่มาต้อนรับทุกคนผลัดกันพูดและเชิญดื่มตลอดเวลา

กลับถึง Warsaw

๑๘.๓๐ น. ท่านทูต ดร.ช่วย กรรณวัฒน์ เลี้ยงรับรองเป็นเกียรติแก่คณะผู้แทนรัฐสภาที่โรงแรม Victoria เนื่องจากสถานทูตคับแคบจึงต้องจัดเลี้ยงที่โรงแรม

วันอังคารที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๒๗

๗.๓๐ น. รองประธานสภา OZDOWSKI มาร่วมรับประทานอาหารเช้าด้วย เป็น farewell breakfast ที่บ้านพักรับรอง

รับประทานอาหารเช้าแล้วก็ร่ำลามอบของที่ระลึกแก่ผู้ที่มาติดตามอยู่กับคณะตลอดเวลาที่อยู่ในโปแลนด์

เดินทางไปถึงสนามบิน Okycie Airport

ที่ห้องรับรองพิเศษ ก่อนออกเดินทางจากโปแลนด์โดยสายการบิน LOT ไป
โคเปนเฮเกน และเดินทางโดยสายการบินไทยกลับประเทศไทย

สรุปและข้อสังเกตในการเยือนโปแลนด์

๑. การรับรองตั้งแต่สนามบิน เป็นการให้เกียรติมาก โดยผู้ที่ไปรับได้แก่ รองประธานสภาทั้งสองคนแทนประธานสภาซึ่งประสบอุบัติเหตุรักษาตัวที่โรงพยาบาล

๒. ที่พักรับรองเป็นสัดส่วน งดงาม มีธงชาติไทยประดับผืนใหญ่เต็มผนัง

๓. ผู้ที่ติดตามไปในคณะตลอดเวลาได้แก่ ดร.ช่วย กรรณวัฒน์ เอกอัครราชทูตไทยและสมาชิกคนสำคัญของโปแลนด์สองคน

๔. นอกจากการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งสอดคล้องกัน ได้จัดให้ไปเยี่ยมชม “เหมืองเกลือ” ซึ่งเป็นสิ่งมหัศจรรย์ของโลกได้รับความรู้มาก

ชื่อหนังสือ บันทึกภาพประวัติศาสตร์ความทรงจำในการเยือนประเทศต่างๆ ตามคำเชิญอย่างเป็นทางการ ระหว่างดำรงตำแหน่งประธานรัฐสภา โดย ศาสตราจารย์ ดร.อุกฤษ มงคลนาวิน (สหพันธรัฐรัสเซีย ๒๕๒๗ สาธารณรัฐโปแลนด์ ๒๕๒๗)

ปีที่จัดทำ มกราคม ๒๕๖๔

จำนวนหน้า ๑๖๘ หน้า

สงวนลิขสิทธิ์ ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗
ห้ามทำซ้ำ ดัดแปลง ไม่ว่าจะทั้งหมดหรือบางส่วน ไม่ว่าโดยวิธีการใด เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากเจ้าของลิขสิทธิ์

มูลนิธิศาสตราจารย์ ดร.อุกฤษ – ท่านผู้หญิงมณฑินี มงคลนาวิน
เลขที่ ๖๓ ซอยร่วมฤดี ๓ ถนนเพลินจิต แขวงลุมพินี
เขตปทุมวัน กรุงเทพฯ ๑๐๓๓๐
โทรศัพท์ คุณจิรัสย์ คเชนทวา ๐๘๑-๘๙๙-๔๕๔๖
คุณสุจิตร เอี่ยมวรสมบัติ ๐๘๗-๘๓๒-๒๓๘๘

ศาสตราจารย์ ดร.อุกฤษ มงคลนาวิน

ประวัติการศึกษา

- เกิดเมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๔๗๖
- สำเร็จการศึกษานิติศาสตร์บัณฑิตและสังคมสงเคราะห์ศาสตร์บัณฑิตจาก มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปี พ.ศ. ๒๕๐๑ และ ๒๕๐๒ ตามลำดับ
- พ.ศ.๒๕๐๙สำเร็จการศึกษาปริญญาเอกทางกฎหมาย (Docteur en Droit) จากมหาวิทยาลัยปารีส ประเทศฝรั่งเศส

ครอบครัว

สมรสกับท่านผู้หญิงมณฑินี มงคลนาวิน อดีตนางสนองพระโอษฐ์ในสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ในรัชกาลที่ ๙

ด้านการศึกษา

เป็นผู้ริเริ่มในการยกฐานะแผนกวิชานิติศาสตร์ในคณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ขึ้นเป็นคณะนิติศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๕ และดำรงตำแหน่งคณบดีอยู่ ๖ ปี นอกจากนั้น เป็นผู้บรรยายกฎหมายในสถาบันการศึกษาอีกหลายแห่ง

ด้านวิชาชีพ

ได้ก่อตั้งสำนักกฎหมาย ดร.อุกฤษ มงคลนาวิน ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๓ จนถึงปัจจุบัน

ด้านการเมือง

เริ่มเป็นสมาชิกรัฐสภาตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๕ จนถึง พ.ศ. ๒๕๓๕ และดำรงตำแหน่งรอง ประธานฯ, ประธานวุฒิสภา, ประธานรัฐสภา หลายสมัย

ด้านบริหารราชการแผ่นดิน

ได้เป็นที่ปรึกษานายกรัฐมนตรี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๑๘

เหตุที่เป็นนักนิติศาสตร์ที่ยึดมั่นในหลักยุติธรรม นิติธรรม สันติธรรม จึงได้รับแต่งตั้งให้เป็นประธานกรรมการอิสระว่าด้วยการอำนวยความยุติธรรมใน ๓ จังหวัดชายแดนภาคใต้ (กอยส) และเป็นประธานกรรมการอิสระว่าด้วยการส่งเสริมหลักนิติธรรม แห่งชาติ (คอ.นธ)

ด้านเกียรติคุณที่ได้รับทางวิชาการ

- ในปี ๒๕๒๒ ได้โปรดเกล้าฯให้เป็นศาสตราจารย์พิเศษจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- พ.ศ. ๒๕๓๐ และ พ.ศ. ๒๕๓๒ รับพระราชทานปริญญานิติศาสตร์ดุษฎีบัณฑิตกิตติมศักดิ์จากมหาวิทยาลัยรามคำแหงและจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ตามลำดับ
- พ.ศ. ๒๕๓๑ รับพระราชทานปริญญาบัตร (กิตติมศักดิ์) จากวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

ด้านสังคมสงเคราะห์

- โปรดเกล้าฯให้เป็นกรรมการสภากาชาดไทย ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๗ จนถึงปัจจุบัน
- เป็นประธานกรรมการมูลนิธิตึก สก. ในพระบรมราชูปถัมภ์ ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๓๕ จนถึงปัจจุบัน
- เป็นประธานกรรมการพีระยานุเคราะห์ในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี ตั้งแต่ พ.ศ. ๒๕๒๗ จนถึงปัจจุบัน

ด้านเกียรติยศในสังคม

- ได้รับพระราชทานเสาเสมาธรรมจักร รางวัลผู้ทำคุณประโยชน์ประเภทส่งเสริมกิจการคณะสงฆ์ พ.ศ. ๒๕๔๒
- ได้รับพระราชทานเหรียญกาชาดสมนาคุณ ชั้นที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๓๗
- ได้รับพระราชทานเหรียญกาชาดสดุดี ชั้นที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๔
- เป็นนักศึกษาดีเด่นมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ในปี พ.ศ. ๒๕๒๗ ในโอกาสมหาวิทยาลัยมีอายุครบ ๕๐ ปี
- ได้เป็น “ปูชนียบุคคล” หนึ่งในร้อยคนของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในโอกาสครบรอบ ๑๐๐ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐

เครื่องราชอิสริยาภรณ์

ได้รับเครื่องราช อิสริยาภรณ์ตระกูลต่างๆ ได้แก่ มหาปรมาภรณ์ ช้างเผือก (พ.ศ. ๒๕๒๗), มหาวชิรมงกุฎ (พ.ศ. ๒๕๒๘), ทุติยจุลจอมเกล้าวิเศษ (พ.ศ. ๒๕๓๒), เหรียญรัตนาภรณ์ ชั้นที่ ๓ (พ.ศ. ๒๕๓๔), ปฐมดิเรกคุณาภรณ์ (พ.ศ. ๒๕๔๐)

อิสริยาภรณ์ต่างประเทศได้แก่ อิสริยาภรณ์สูงสุดจากสาธารณรัฐเกาหลี (พ.ศ. ๒๕๒๘) และอิสริยาภรณ์ เลยิออง คอนเนอร์ ชั้นคอมมานเดอร์ จากประเทศ ฝรั่งเศส (พ.ศ. ๒๕๒๙)

นิติธรรม
ยุติธรรม
สันติธรรม